

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENE

Ozdravljenje demokracije z demokracijo

Kriza demokracijskih režimov, ki je posebna značilnost političnega razvoja v povojni dobi, ima med mnogimi pretresljaji in neveselostmi tudi eno dobro stran: dovela je do intenzivnega zanimanja za ustavna politična vprašanja, zlasti pa do globljega proučevanja demokracije tam, od koder jo je svet sprejel in kjer se danes dobro uspeva. Ko bi se organizatorji političnega življenja pravočasno malo bolj pobri- gali in poglabili v bistvo demokracijskega političnega življenja, bi antidemokracijska ofenziva najbrže ne žela toliko simpatij, kakor pa jih v izvestnih krogih uživa danes. Kajti, kakor je bila velika zmota, ko se je mislilo, da se z zgolj mehanično demokracijo more izravnati prevla- dajoč vpliv gotovih, recimo denarno močnih plasti in družbi in je radi te zmote baš delovno ljudstvo doživelo veliko razočaranje nad demo- kracijo, ker je videlo, da mu teoretične pravice brez istočasne gospodarske demokracije malo koristijo, tako je velika laž komunističnega in fašističnega režima, ako danes trdi, da je demo- kracija v vsakem primeru politično nerodo- vitna, ljudstvu tuja, enostavno zongliranje med političnimi bonci. Sleherni objektivni poznavalec političnega razvoja lahko sprida, da so ob- stojale in še danes obstojajo velike, idejno bo- gate, politično jako rodovitne in nacionalno za- sidrane demokracije, ki so narodu in zgodovini znale utisniti svoj pečat.

Če vsa znamenja ne varajo, bo v Evropi prva Francija, kjer bo v bližnji bodočnosti pri- šlo do zelo dalekosežnih političnih reform, ki se bodo tikale njene ustavne oblike. V teku je že jako živahna debata, in vedno je širši krog politikov in nepolitikov, poklicanih in nepoklicanih, ki dajejo po listih, revijah in predava- njih izraza svojim ustavnim nazorom.

Bodi le mimogrede omenjeno, da se je tudi v Franciji pojavila neka brezpomembna skupina obseknjenih političarjev, ki je v neprevleku pre- sečenju javnosti razodela francoskemu na- rodu, da ji zelo imponirajo Hitlerjeve in Musso- linijeve politične metode in da si jih tudi v Franciji žele, pod pogojem seveda, da bi dikta- tura bila v njih lastnih rokah. Tovrstni politični snobizem, v politično visoko kultivirani Fran- ciji po vsej priliki ne bo našel odmeva. Kar Francoze najbolj gadi, je velika korupcija poli- tičnega življenja in javne uprave.

Razven tega pa jemlje fašizem tudi vsem državljanom, ki niso slučajno prišli na svet v predpisani uniformi, vse državljanske svoboščine in pravice in ponižuje tako člove- kovo dostojanstvo, da je sramota za naš vek. Politično zreli narodi kakor so Francozi, takš- nih režimov ne kličejo v deželo in tudi pravo- časno vse potrebno ukrepejo, da ne pridejo do besede.

V reviji »Des deux Mondes« je Andrej Tar- dieu, ki je vodilna glava desničarske opozicije, spozil neke druge reformne predloge. Tardieu vidi glavno zlo v tem, da vsakokratna vlada nima nobenega jamstva za trajnejše življenje, ker more parlament razpustiti predsednik re- publike le v sporazumu s senatom. Senatorji pa se odlože radi svoje toge in rajši vidijo, da se krpajo v zbornici vlade skozi štiriletno zakonodajno dobo, pa čeprav je vsak mesec drug mini- strski predsednik. Tako si je razlagati, da je Francija imela od 1870. leta dalje 94 vlad, po vojski pa celo povprečno vsakih 5 mesecev nov kabinet! Tardieu misli, da bi po angleškem vzorcu moral vsakokratni šef vlade imeti pravo- vice, da v slučaju potrebe gre na volitve in s tem zmanjša pri senatorjih in poslancih samo- zadovoljno zavest politične vsemočnosti in jih prisili h konstruktivnemu delu. Nadaljnja re- forma naj bi se nanašala na uvedbo splošne žens- ke volilne pravice in splošnega ljudskega gla- sovanja v važnih političnih odločitvah.

Se mnogo interesantnejši je pa predlog podpredsednika senata, Maurice-a Ordinaire-a, ki vidi rešitev sodobne razrvane demokracije v uvedbi političnega sistema dveh političnih strank, kakor ga ima Anglija že desetletja in ki se po vseh izkušnjah najbolj približuje bistvu zdrave demokracije. Francija bolega na hiper- trofiji strank, saj je v zbornici zastopanih 17 frakcij, v senatu pa 8 in nobena od njih ne čuti polne in izključne odgovornosti za republiko.

Oči obeh državljanov se torej obračajo v Anglijo, zibelko demokracijskega režima; oba predloga gresta za tem, kako ozdraviti demo- kracijo z demokracijo. Zdi se pa, da je Maurice Ordinaire, kakor tudi njegov predlog preprost in enostaven na videz, zadel problem bolj v jedro in bi izvedba njegovega predloga še naj- preje vodila k ozdravljenju politične demo- kracije.

V resnici vidimo, da je v Angliji, odkar je bila bistveno razširjena volilna pravica, to je od l. 1867. dalje, alternativna vlada normalna sestavina parlamentarnega mehanizma. Stranka, ki jo je v svobodnih volitvah ljudstvo postavilo na oblast, ima v svojih rokah skoraj da vso poli- tično moč, dokler ima za sabo večino v spodnji zbornici. Bistveni znaki angleškega kabinetnega sistema so namreč sledeči: 1. vlada se rekrutira skoraj izključno iz ene politične stranke; 2. ministri izbere predsednik vlade in so njemu odgovorni; 3. nihče ne more postati član vlade, ki nima sedeža v spodnji ali zgornji zbornici; 4. vlada more ostati na svojem mestu le toliko časa, dokler uživa zaupanje parlamenta.

Šef vlade, ki uživa zaupanje svoje stranke, ima torej v svojih rokah koncentrirano tolikšno moč, da v štirih letih vladanja, ako je mož na svojem mestu, res lahko že marsikaj koristnega in dobrega stori za narod in državo. In vsak premier se potruji, da upraviči ljudsko zaupa- nje, izraženo mu pri volitvah. Ker pred sabo ima opozicijo druge stranke, ki pazno in kritič- no sledi njegovim korakom, ki je bila včeraj sama na vladi in bo jutri morda zopet. Politični grehi se bodo maščevali že pri prihodnjih vo- litvah; stranka se na nikogar ne bo mogla izgo- varjati, ker brezkompromisno nosi odgovornost za vse ukrepe vlade. Pa tudi opozicija ne more veliko opletati z demagoškimi frazami, ker bo morala jutri morda sama izvesti, kar danes za-

Tužen dan v Kaknju

Danes so ob udeležbi velikih množic položili ponesrečene rudarje k večnemu počitku - Venci iz domačih rož zagrinjajo sveže grobove

Kakanj, 24. aprila. m. Še vedno ista slika kot prejšnje dni. Črna žalost je legla nad mesto, ki je postal grob 130 rudarjev. Mno- žice naroda se še vedno zbirajo v bližini ro- va in topo zro v črno odprtino, iz katere še vedno prihajajo reševalci z novimi žrtvami. Reševalcem, ki prinašajo iz rova žrtve, sle- dijo do rudarske kazine množice, tam pa jih ustavijo varnostni organi, ki pušajo v mrtvašnico le po 4—5 ljudi. Tu se odpre krsta ter sodnik in zdravnik identificirata pone- srečenca. Zdravnik natančno pregleda po- škodb vsakega ponesrečenega rudarja. Tu se dogajajo ginljivi prizori, ko svoji spo- znajo svoje ljubljene. Človek v teh prostori- h ne more dolgo zdržati, ker ne more pre- nesti boli, ki je tu združena. Otroci in žene padajo na krste, poljubljajo svoje očete, može in brate, tako, da jih morajo varnostni organi sicer skrajno obzirno, toda s silo od- straniti iz prostora.

Žalni sprevod

Kako je ta katastrofa na mah povezala in združila vsa srca v globoki žalosti in so- čutju z nesrečnimi družinami, je dokazal najbolj večerajšnji pogreb onih rudarjev, ki jih bodisi radi oddaljenosti bodisi radi dru- gih vzrokov svojci niso mogli vzeti domov in so jih pokopali v domačem kraju. Pogreb žrtev je bil napovedan včeraj za 5. uro po- poldne. Že davno pred to uro se je zbralo v Kaknju toliko ljudi, da je bilo sploh težko hoditi po cesti in so imeli varnostni organi dovolj dela, da so vzdržali red. Na pogreb je prišlo iz Sarajeva s posebnim vlakom 1300 ljudi, iz Zenice pa 400, ki so nosili s seboj vence, da so jih nato polagali na rak- ve, na katerih so bila s kredom napisana imena nesrečnih rudarjev. Iz Zenice je prišla tudi rudarska godba. Vsi godbeniki so bili oblečeni v rudarske kroje s črnimi trakovi. Črne trake pa so imeli tudi vsi ostali ru- darji, ki so se udeležili pogreba, enako tudi uradništvo rudnika.

Ob 5 se je zgrnilo od vseh strani nad 7000 ljudi. Navzoča sta bila tudi minister za go- zdove in rudnike dr. Ulmanški in mini- ster za socialno politiko in narodno zdravje dr. Fran Novak. Nadalje so bili navzoči pri pogrebu ban drinske banovine dr. Vladi- mir Popovič, zastopniki vseh državnih in samoupravnih uradov iz Sarajeva in oko- lice ter drugi. Nekaj minut po 5. uri so ru- darji dvignili rakve na ramena in sprevod se je pričel pomikati izpred rudarske kazine proti pokopališču. V tem trenutku so zazvo- nili vsi zvonovi obeh cerkva. Na čelu spre- voda so nosili velik križ, za njim se je zgr- nila v vrste velika množica naroda, zastop- niki vlade in ostalih oblasti. Za križem so šle družine ponesrečenih rudarjev. Rudarska godba iz Zenice je zaigrala pogrebno korač-

nico. Ko se je pričel pomikati žalni sprevod, kakršnega Kakanj dozdaj še nikdar ni videl in Bog daj, da bi ga nikdar več ne videl, je navdala vse tiha žalost. V sprevodu pa so rudarji nosili na svojih ramenih 19 rakav s svojimi mrtvimi tovariši.

Na pokopališču

Po prihodu na pokopališče se je zgrnila množica okoli dveh velikih jam, ki sta bili izkopani za ponesrečene rudarje. Nad poko- pališčem in nad vso okolico je zavladala grozna tišina, ki jo je motilo samo ihtenje vdov in sirot, ki so izgubile pri nesreči svoje najdražje. Tedaj je rudarska godba iz Zenice zaigrala rudarsko koračnico, zadnji pozdrav živih rudarjev svojim mrtvim tovarišem. Ostali rudarji pa so pričeli pri tem spuščati krsto za krsto v grob. Na vsem pokopališču ni bilo človeka, ki bi se mu ne zasolilo oči. Ko so rudarji opravili svoje delo in položili vse rakve z nesrečnimi rudarji v grob, se je skozi množico preril čisto do groba rudar Mate Marič, ki se je v imenu ostalih ru- darjev poslovil od svojih ponesrečenih to- varišev.

Slovo: „Srečno“

Marič je spravil iz sebe le par stavkov, že takoj v začetku mu je glas drhtel, nakar je bruhnil v žalosten jok. Takoj za njim je govoril v imenu vlade minister dr. Ulman- ski, ki je ves ginjen dejal, da ima žalostno dolžnost, da se od mrtvih rudarjev poslovil v imenu vlade. Dr. Ulmanški je dejal, da je težko govoriti danes vsakomur o tej nesreči, ker je vsem hudo pri srcu. Ti ru- darji so zrastle iz zemlje, v zemlji so živeli, v zemlji so našli smrt in v zemlji se sedaj zopet vračajo — k večnemu počitku. Mini- ster za gozdove in rudnike je svoj govor za- ključil z željo in prošnjo, naj bo nesrečnim žrtvam lahka ta zemlja, ki jih je tako težko redila, Bog naj jim bo milostljiv sodnik in naj tolaži njihove sirote. Ob koncu svojega govora se je dr. Ulmanški obrnil proti dru- žinam ponesrečenih rudarjev in jim obljui- bil, da bo vlada storila vse, da jih preskrbi. Za njim je govorilo še več govornikov, za- stopnikov rudarskih organizacij. Posebno ginljiv je bil govor ing. Müllerja, ki se je od ponesrečenih rudarjev poslovil z ru- darskim pozdravom »Srečno«. Zadnji je go- voril katoliški duhovnik Kirič.

Solnce je že zašlo in mrak se je spuščal na zemljo, ko so pričele padati na krste prve težke grude zemlje. Pozno v noč se je nato množica razšla.

★

Medtem, ko se je vršil pogreb nesrečnih žrtev, pa so reševalci še neprestano delali

Zemljepisna lega kakanjskega rudnika

na reševanju ostalih tovarišev, ki so še ve- dno zakopani globoko v rovu. Reševalna dela se nadaljujejo in so do danes popoldne potegnili iz rova že 111 rudarjev. Zakopanih jih je še okoli 20. Ti rudarji, ki jih sedaj prinašajo iz rova, so se nahajali v nepo- sredni bližini eksplozije. Črpalke ne delujejo in rudarji brodijo do pasu v vodi ter odko- pavaju premogovne sklade in zemljo, ki je na nekaterih mestih že zasula rov. Verjetno je tudi, da ne bodo našli vseh ponesrečenih rudarjev.

Včeraj se je mudil tukaj tudi dr. Franjo Novak, minister za socialno politiko in na- rodno zdravje, ki je dal časnikarjem tudi krajšo izjavo.

Zadnje vesti

Kakanj, 24. aprila. m. Do trenutka, ko to poro- čamo, so reševalci potegnili iz rova 116 žrtev eks- plozije. Reševalna dela se z vso vnamo in energijo nadaljujejo. Toda čim bolj se bližajo rudarji sre- dišče eksplozije, tem težavnejša so dela in vse strašnejše se prikazuje grozna tragedija. Pri vходу v tretji rov — ali kakor tukaj pravijo, »horizont«, — ni niti ene stvari, niti enega objekta in nobenega orodja, nobene priprave za izvlačenje premoga, ki bi ne bile dobesedno razcefrane in raztrgane na drobne koške. Vse je demilirano. Na vsakem ko- raku naletiš na dele vagončkov. Kako silna je bila eksplozija, se vidi že po tem, da so težki železni predmeti zviti kakor žica, vse drugo pa je razre- šeno. Jasnó je, da se ne bodo mogli identificirati deli trupel ponesrečenih rudarjev in se jih večina najbrže tudi ne bo mogla najti.

Sožalje Bolgarov

Belgrad, 24. aprila. AA. Predsednik mi- nistrskega sveta je prejel tole sožalnice: Skupina bolgarskih agronomov in novinar-jev, ki je izvedela o strašni katastrofi v rudniku Kakanju, kjer je našlo smrt 130 vrlih in hrabrih Jugoslovancev, vam izreka naj- iskrenejše sožalje. — Dr. Kurudijev.

Sožalje Avstrije

Dunaj, 24. aprila. AA. Listi prinašajo že 3 dni obširna poročila o nesreči v rudniku Kakanju. Predsednik republike Miklas je preko šefa svojega kabineta izrazil jugoslovanskemu po- slaniku na Dunaju g. Nastasijeviču svoje naj- toplejše sožalje.

Francosko sožalje

Belgrad, 24. apr. AA. Predsednik francoske vlade in namestnik zunanjega ministra Gaston Doumergue je poslal danes našemu zunanjemu mi- nistru Bogoljubu Jevtiču tole brzojavko: »Globoko presunjen po poročilu o katastrofi v Kaknju. Vas prosim, da sporočite jugoslovanski vladi sožalje francoske vlade in izraz njenih simpatij rodbinam nesrečnih žrtev.« — Zunanji minister Bogoljub Jevtič se je zahvalil za sožalje.

V Španiji

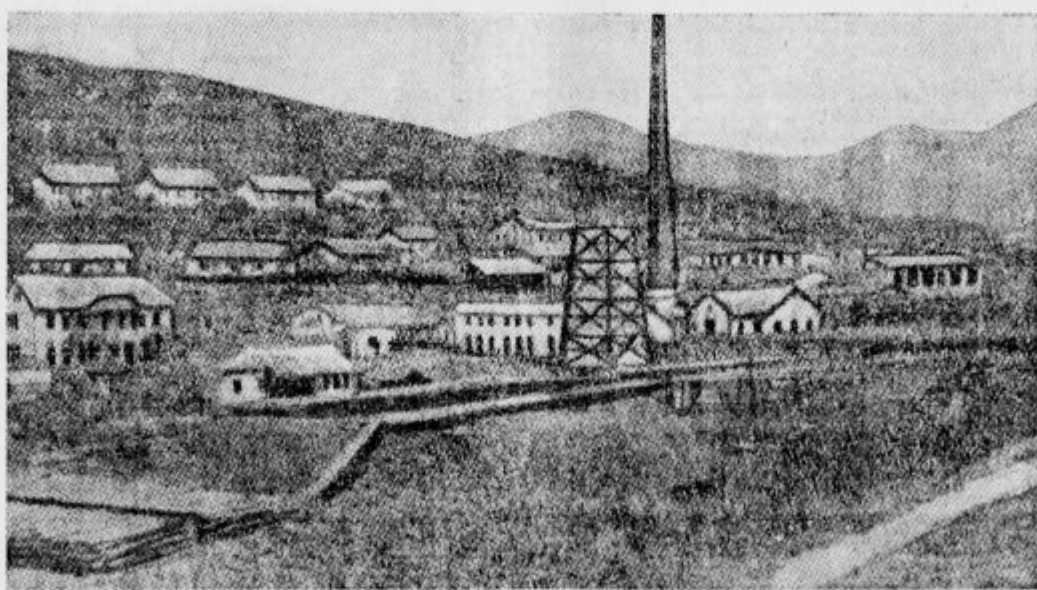
Madrid, 24. apr. e. Stavkovni pokret v celí Špa- niji traja dalje. Vse te stavke dnevno povzročajo ne- šteoto spopadov med policijo in delavci. V mno- gih mestih so se levičarji spravili tudi nad cerkve in jih zdaj zopet zažigajo. Mnogo cerkva je že zo- relo. Generalna stavka se zmeraj bolj širi. V San Sebastianu je bila vržena bomba na tramvaj.

Madrid, 24. apr. p. V nasprotju z večerjo vesti, da bo danes izbruhnila kriza španske vla- de, se je posrečilo vladi, da je dosegla v am- bicioznem vprašanju sporazum s predsednikom repu- blike in je bila na ta način kriza odklonjena.

Nemčija kupuje letala

Washington, 24. apr. e. Tukajšnji vladni krogi so zelo vznemirjeni zaradi tega, ker je Nemčija tako zvišala nakupovanje motorjev za letala. Lani je Nemčija nakupila v Ameriki za 349.000 dolarjev letalskih motorjev. Letos pa je v prvih dveh me- secih nakupila teh motorjev že za 650.000 dolarjev.

Monakovo, 24. aprila. p. Tukajšnji policijski ravnatelj je prepovedal članom katoliških mladinskih organizacij nositi uniforme svojih društev.

Pogled na pokrajino, kjer leži rudnik Kakanj

teva od svojih političnih nasprotnikov. Opozicija, znana pod imenom: »Opozicija Njegovega Velikanstva« velja v Angliji za sestavni del si- stema, ima kot taka gotove pravice, zlasti pa pravico, da nadzira in kontrolira javno gospo- darstvo. Na takšni politični bazi je vitezka poli- tična borba vedno mogoča in nasprotnika upravičeno lahko drug od drugega pričakuje političnega gentlemanstva.

Dolga leta sta si tako sledili v Angliji na oblasti konservativna in liberalna stranka. Ko pa se je liberalizem politično izrazil, je vznikla nova, delavska stranka in tedaj se je nekaj časa zdelo, da je konec alternativnega sistema in da se pojavlja tretja stranka, ki bo igrala vlogo jezika na politični tehnični in da pri- demo v dobo koalicijskih vlad. Toda tradicio- nelni politični instinkt Angleža se je očitno temu upiral. Kajti koalicija ne pomenja le kompromisov, ampak predpostavlja mnogo važ- nih odločitev, ki so odvisne od tajnih pogajanj med voditelji, na katere volilec nima nobenega direktnega vpliva. Razven tega se vladajoča stranka iznebi izključne vladne odgovornosti. S tem pa se že odpirajo pota v brezoseben re- žim, ki je največ škodoval demokraciji na kon- tinentu. Anglež, ki ima veliko političnega ču- ta, tega ne prenese. Zato vidimo — in prihodnje

volitve bodo to brez dvoma že čisto jasno poka- zale —, da se Anglija od začasnega trostrankar- skega sistema zopet vrača h preizkušeni obliki dveh strank, le da vsi bodo poslej stali nasproti konservativci in pa delavska stranka.

Sicer pa pozna sličen alternativni sistem tudi Amerika, le da ima tamkaj prejemba poli- tičnega režima navadno za posledico tudi pre- membo državne uprave česar v Angliji ni. V tem oziru je angleška demokracija gotovo boljša, ker omogoča stalno, objektivno, poli- tično neodvisno uradništvo, kar je gotovo v ve- liko korist za državo.

Vsekakor je razveseljivo, da odločujoči francoski politiki ne mislijo vzeti zgleda pri Mussoliniju, ampak v Angliji. Smernice, ki jih bo s svojimi reformami udarila Francija, bodo za splošno politično življenje v Evropi in izven nje odločujočega pomena.

Drin.

Mušanov pride v Budimpešto

Rim, 24. aprila. p. Danes je italijanski kralj sprejel bolgarskega ministrskega predsednika Mu- šanova, ki se mudi v Rimu. Bolgarskega državnika je spremljal bolgarski poslanik Vojkov. Zvečer pa je Mušanov odpotoval v Budimpešto, kamor prispe- sele v četrtek.

Smrtni sovražniki rudarjev : voda, plini, zločinsko varčevanje, lahkomišelnost

Nasim čitateljem bo astreženo, ako s pomočjo slik in nekaj opomb pokažemo, kako se dogajajo rudniške katastrofe, kaj povzroča in katere so nevarnosti, ki jim je vsako minuto izpostavljen rudar, kadar se nahaja pod zemljo na delu za svoj vsakdanji kruh.

Rudarski rovi

Premogovne plasti navadno leže posevno in so včasih komaj pol metra visoke. Če hočemo priti do njih, je treba zagnati v globino »šahit«, to je navpičen rov, ki je obzidan in zabetoniran. V ta rov se nastavi dvigalo, ki služi za izlovarjenje premoga in za vhod ter izhod rudarjev. Od tega navpičnega šahita pa se vrtajo na desno in na levo, kakor je pač potreba postranski rovi, ki vodijo do ležišč premoga. Premogovna plast se nato izkopirje, tako da nastanejo zopet majhni rovičiči tam, kjer je bil iztrebljen premog. Med tem ko po velikih vdoravniških rovih, ki so dobro obokani in zavarovani, vozijo hunti ali vozički na tračnicah, o tem v malih rovih, kjer se »pobira« premog, ni govora. Cestokrat so li rovičiči strmi, nizki, tako da mora rudar pri pridobivanju premoga ležati, dostikrat se »prevrlijo«, kakor pač leži premogovna plast, in se zazejejo v strme strmine. Tudi te rove zavarujejo s trami, ki ležijo na stebrih. Kakor hitro je premogovna plast izčiščena, jo je treba s kamenjem izpolniti, da se zemlja ne podere in ogroža rove, kjer se delajo. V modernih premogovnikih potegnejo meter za metrom tudi električno razsvetlavo, kakor napreduje »kopač« in stalno podaljšujejo tudi ventilatorje, ki skrbijo za sveži zrak in odvajajo strupene pline.

Od »delavnic«, kjer kopije z roko ali z električno vrtalko »kopač«, spravljajo »vozači« ali »vlačiči« premog proti tračnicam, kjer že čakajo »hunti« ali vozički. Vozičke po navadi iz manj dostopnih krajev potiskajo delavci sami, če ni električnega pogona, kot v modernih rudnikih, še le potem se povežejo v vlake, ki jih zapeljejo ali konji v starih ali električne mašine v modernih rudnikih proti navpičnemu šahitu, kjer že čaka dvigalo, da jih dvigne na površino, jih izprazni in pošlje zopet nazaj v globino.

Preskrba s čistim zrakom

Za preskrbo dobrega zraka je potreben navadno še en navpičen rov, nedaleč od glavnega šahita, v katerem je napravljena naprava za zračenje (ventilacija). Električni motor črpa zrak iz podzemlja, ga odvaja na površino, od koder dovaja svežino nazaj v rudarske rove. Od naprav za čiščenje je v glavnem odvisna varnost življenja v rudniku, ker se stalno nabirajo strupeni in eksplozivni plini, ki bi delavca zadušili ali pa bi eksplodirali, da jih ne prestopa ne odvaja zračna črpalka. Najbolj zločinska je nemarnost in grabežljivost posestnikov premogovnikov, ki hočejo štediti tukaj, češ, da se ne izplača rediti delavstvo, ki je nastavljeno pri črpalkah, kot se je to moglo že nešteto krat slišati. Po največ so krive pri rudarskih katastrofah pomanjkljive zračne črpalke, zločinsko štedenje pri ventilaciji, ki bi se moralo kaznovati, kot se kaznuje roparski umori. V zadnjih velikih rudarskih katastrofah se je zgodilo le zelo redko, da bi bila eksplozijo povzročila rudarjeva ne previdnost, kajti ni ga bolj previdnega delavca, kot je rudar, kadar je v rovi.

Nevarnosti vode

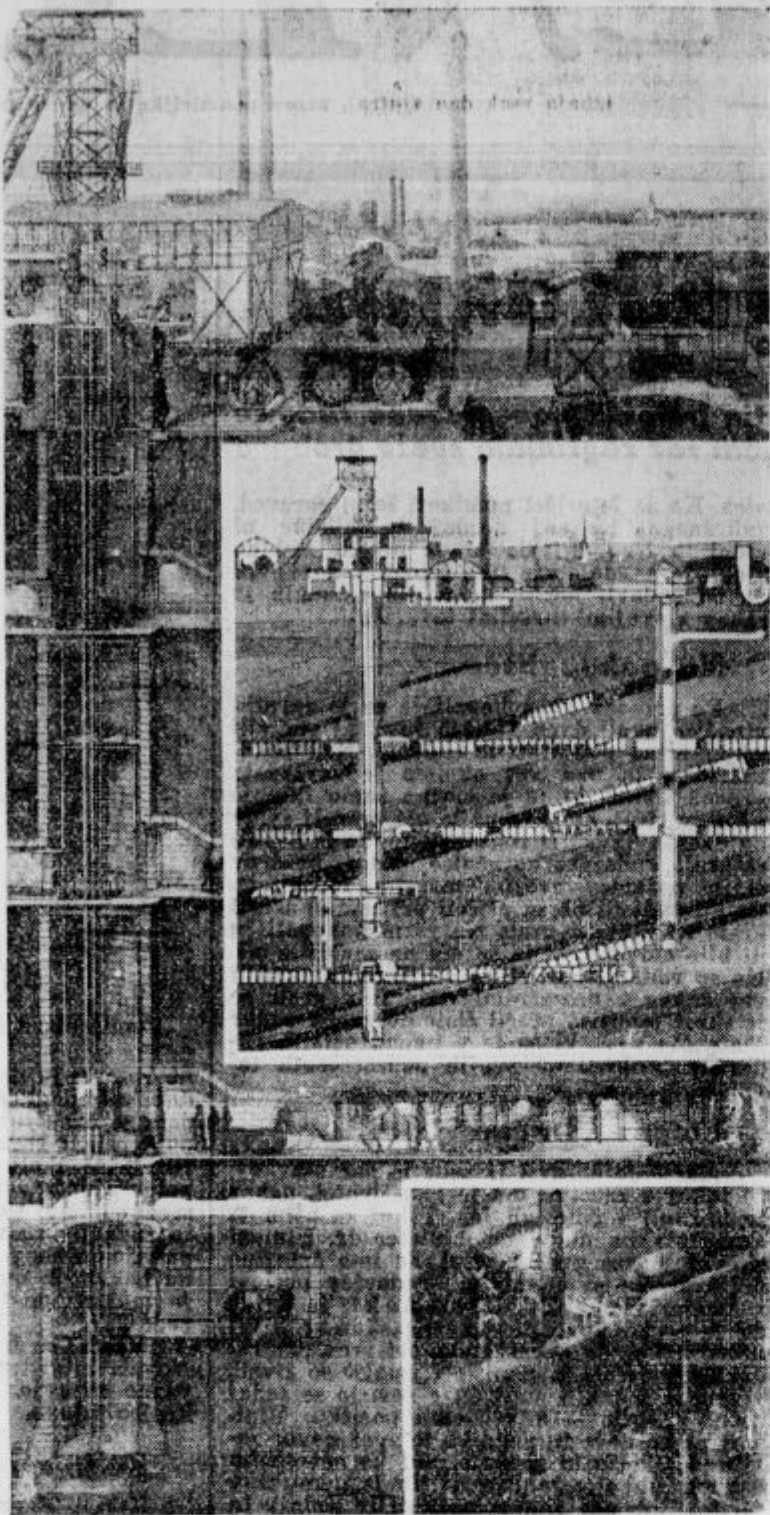
Ker zadevajo pri kopanju premoga tudi na vodne žile, mora biti napeljana tudi posebna naprava za črpanje vode. Mnogo je rudnikov, ki pustijo delavce kobatati po vodi, ker hočejo štediti na isti zločinski način kot pri obnavljanju svežega zraka. Saj imamo še danes rudnike, kjer vodo izvažajo v vozičkih!

Najhujši sovražnik - plin

Največja nevarnost za življenje rudarja je premogovni plin. Proti ogromnim plastem zemlje in skalovja, ki leže nad njegovim rovom, se zavaruje, tudi vodo premeša, proti plinom, če je ventilacija za nič, ni pomoči. Premogovni plin, metan mu pravijo Nemci, griscu Francozi, se sprosti ustvarja vsled kemičnega razpadanja premoga in drugih tvarin v zemlji. Plin se kaj rad pomeša s premogovnim prahom, ki se nabira povsod. Vse skupaj pa se polagoma zbere po vseh rovih in je zadosti le mala iskra, pa udari grozna eksplozija. V modernih rudnikih so vpeljali za rudarje male električne svetilke. To je dobro, a ima ta nedostatek, da električna svetilka »plinov ne napoveduje«, med tem ko karbidne svetilke takoj »naznajo« plin, ker njihova svetlost takoj začne pešati, in tako opozori rudarja na nevarnost. Po Bosni imajo še svetilke na bencin, ki so v vsakem oziru pomanjkljive, plinov ne »naznajo« in nevarnost eksplozije le še povečajo.

Zaščita rudarjev

Vhod v rudnik bi ne smel biti dovoljen, razun, kadar se je natančno ugotovilo, da dela črpalka za zračenje nemoteno, da so svetilke brezhibne, da je naprava za črpanje vode v dobrem stanju in da električni vodi niso poškodovani ali slabo montirani. Imamo zakone, ki to še bolj natančno predpisujejo, ako s pomočjo slik in nekaj opomb pokažemo, kako se dogajajo rudniške katastrofe, kaj povzroča in katere so nevarnosti, ki jim je vsako minuto izpostavljen rudar, kadar se nahaja pod zemljo na delu za svoj vsakdanji kruh.

pisujejo, toda lakomnost je že mnogokrat znala obiti najbolj napredne in najbolj radikalne zakone in s tem postavila življenje rudarja v nevarnost. Ministrstvo za rudo ima pred seboj ogromno polje, kjer lahko z ministrstvom za socialno politiko napravi najstrožji red po naših rudnikih, ki daleč niso na visku vseh zahtev, ki so potrebne za dejansko zaščito dragocenega rudarjevega življenja. Socialno razumevanje se bo moralo boriti z lakomnostjo, toda zmagalo bo prvo, če mu bo prihitela na pomoč država. Ta dvoboj se mora izvojevati v korist rudarja in njegove družine.

Po naših rudnikih, predvsem v Bosni, je po izjavah strokovnjakov samih mnogo strupenih plinov (metana). Zato je treba ravno tukaj izvesti brezobzirno vse, kar je za varnost človeških življenj potrebno. Če se pridobivanje premoga potem ne ventira več, naj se pa zapre, ker človeško življenje je vredno več, kot nekaj ton več premoga.

Vzgoja rudarja

Bosanskim rudarjem je treba tudi vzgoje in poduka. Oni so primitivni in brez rudarskih tradicij in discipline, ki je staremu rudarskemu rodu prirasla v kri. Tako se dogaja tam doli, da kljub prepovedim in površnim preiskovanjem pred vhomom v šahit bosanski rudarji skrivaj spravljajo cigarete in vžigalice v rove in se tam doli naivno, veselo »da so mogli paznika prevariti«, prižgejo cigareto in s tem tudi eksplozivni plin. Ko ugrabimo o vzrokih kakanjske nesreče, je mogoče, da je kriva nemarnost pri ventilaciji, mogoče pa tudi lahkomišelnost kakšnega delavca, ki je zavoljo ene cigarete poslal v smrt ves premogovnik!

V Kaknju je bilo že več nesreč. Med vojno L. 1917 je ponesrečilo 18 rudarjev, a tudi po vojni manjše katastrofe niso izostale. Sedanja strašna nesreča je migljala, da je tem rudnikom treba posvetiti v imenu človečanstva največjo pozornost.

(Priobčena slika predstavlja prerez idealnega rudnika. Na levi vidimo glavni navpični rov, po katerem hodi dvigalo, ki prinaša premog na »separacijo«, kraj, kjer se premog čisti. Na dnu rova je voda, ki jo črpa črpalka, zgrajena na desno in nekoliko višje od dna. Vidimo, kako s konjem dovajajo »hunte« — vozičke iz postranskega rova, in trdapolno delo rudarjev. — V sredini vidimo še enkrat celoten rudnik z glavnim »šahitom« na levi, od katerega rinejo stranski vodoravni rovi skozi vidno označene plasti. Premogovne plasti so črne in je iz slike razvidno, kako jih »čistijo« v posevni legah. Rov na desni je nekoliko ozji in služi edino za ventilacijo, za dovajanje dobrega in odvajanje slabega zraka. Če pride eksplozija, včasih pusti pot do zračnega rova odprto in se rudar se reši. Ako so vsi rovi zasuti, je rešitev skoraj nemogoča, ker uboge ponesrečence, če so še živi, ali zaduše plini ali pa jih zalije voda.)

Dunajska vremenska napoved: Južne Alpe: naraščajoče poslabševanje.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo oblačno s slabim lokalnim deževjem v severozahodnih krajih države.

Spliska vremenska napoved: Deloma oblačno v srednji in južni Dalmaciji, v severni prečno oblačno. Zmerno vetrovno z močnejšimi sunki, na odprtem morju valovito.

Barthoujev uspeh

Sporazum v Varšavi

Poljska se boji francosko-ruskega prijateljstva in noče sporazuma s Čehi, a želi sodelovati pri urejevanju Podonavja

Varšava, 24. aprila. b. Obisk francoskega zunanjega ministra Barthoua v Varšavi se je končal po prepričanju tukajšnjih političnih krogov zelo ugodno za Poljsko. Med Francijo in Poljsko odslej ni nobenih nesoglasij in negotovosti. Položaj je jasen in to je tudi edino, kar je zahtevala Poljska. Po sestanku med marsalom Pilsudskim in francoskim zunanjim ministrom Barthoujem je negotovost popolnoma izginila, izginilo je tudi ono nezaujanje, ki je v zadnjem času med Poljsko in Francijo vedno bolj raslo. Sedaj je znano, da bo Poljska v bodoče vodila samostojno svojo politiko z ozirom na svoje interese. To pa ne pomeni, da bo ta politika naperjena proti Franciji. Nasprotno, ena in druga stran bosta prilagodili svoje sklepe tako, da ne bodo škodovali niti eni niti drugi državi in tudi ne bo enostranskih žrtv.

Samostojnost poljske politike

Samostojnost poljske politike bo prišla v prvi vrsti do izraza v pogledu Zveze narodov, nadalje glede odnosov do sovjetske Rusije in Nemčije in tudi do Češkoslovske in končno do srednjeevropskih držav. V vseh teh primerih se Poljska noče postaviti proti Franciji, toda želi, da pridejo do izraza njene interese, ki se morajo spraviti enakovredno v sklad z interesi Francije. Kar tiče Zveze narodov, zahteva Poljska gotove reforme. Predvsem hoče Poljska doseči, da dobijo vsi člani Zveze narodov enake pravice in enake dolžnosti. To mora priti do izraza v prvi vrsti v pogledu zaštite narodnih manjšin, kajti Poljska hoče, da so narodne manjine povsod enako zavarovane.

Napram sovjetski Rusiji Poljska ne bo prekrčila dosedanje meje svojih odnosov, s tem hoče reči, da jih ne bo zboljšala, razen da bo samostojno podaljšala pakt o nenapadanju s sovjetsko Rusijo za nadaljnjih 10 let. V tem pogledu se čuti Poljska obvezano napram ostalim baltskim državam, Poljska

sko kot zaveznica Francije ne želi, da se Francija predaleč spuša s sovjetsko Rusijo, posebno pa ne želi, da bi bili ti njeni odnosi s sovjeti naperjeni proti neki tretji državi, ker bi po prepričanju Poljske taka politika francoske Vlade do sovjetov lahko škodovala samo njej.

Meje ljubimkovanja z Rusi

Glede odnosov do Nemčije izjavlja, da ti odnosu nikakor ne bodo prekrčili one meje, ki je doslej znana vsemu svetu. Med Poljsko in Nemčijo se je podpisal pakt o nenapadanju, približno enak, kakor je pakt med Poljsko in sovjetsko Rusijo, torej razen določb tega pakta nima Poljska nobenih drugih obveznosti do Nemčije. Kot zaveznica Francije želi Poljska, da Francija ne gre v svojih odnosih do sovjetske Rusije delj kakor je šla Poljska v svojih odnosih do Nemčije.

S Češko noče sporazuma

Spor med Poljsko in Češkoslovaško pa je tako resen, da varšavska vlada odklanja vsako, pa tudi najmanjšo prijateljsko iniciativo ali posredovanje. Poljsko-češkoslovske odnose se bodo uredili, kakor hitro bo izvršena reforma Zveze narodov po želji Poljske, kajti po tej reformi bo potem tudi Češkoslovaška imela dolžnosti, da spoštuje narodne manjine in njih pravice tako, kakor to delajo vse ostale civilizirane države. (N. pr. Italija? Op. ur.)

Kar se tiče poljskega sodelovanja v srednji Evropi, so tozadevni poljski interesi mnogo večji, kakor pa to mislijo posamezne vlade. Ta problem se lahko reši na temelju vzajemnega sodelovanja med katoliškimi narodi in v tej smeri ni izključeno neposredno sodelovanje Poljske, ko pride čas za to. Taka rešitev pa bi bila tudi v interesu same Francije, ker je ona varuh miru v srednji Evropi.

Kaj pravijo Nemci k sporazumu

Pariz, 24. aprila. AA. Po poročilu berlinskega lista »Börzen Zeitung« smatrajo nemški uradni krogi, da je francoski zunanji minister Barthou še pred svojim odhodom iz Varšave pridobil Poljsko za neke francoske predloge o razorožitvi in o skupni politiki Francije in Poljske nasproti sovjetski Rusiji. Po poročilu tega lista sloni ta poljsko-francoski sporazum na tehle osnovah:

1. Poljska odobrava francosko stališče o razorožitvi in pristane, da sodeluje pri nadaljevanju teh pogajanj v Zenevi, vendar pod pogojem, da Francija odkloni neposredna pogajanja med zapadnimi silami (četvorni pakt).

2. Poljska in Francija bosta v bodoče vodili skupno politiko nasproti sovjetski Rusiji in zavezništvo isto stališče glede vstopa sovjetske Rusije v Društvo narodov.

3. Francija posreduje med Poljsko in Češkoslovaško, da se izboljšajo sedanji odnosi med obema državama. Verjetno je, da bo Češkoslovaška storila zadavne korake še preden Barthou odpotuje iz Prage.

Kriza v Avstriji rešena

Danes bo imenovana nova vlada

Dunaj, 24. aprila. b. Kriza v notranjosti avstrijske vlade se smatra za rešeno. Dosegel se je popolen sporazum. Na ta način bo knez Starhemberg najbrže že jutri imenovan za zveznega podkanclerja. Major Fey ostane minister javne varnosti. Ministra Körber in dr. Glass izstopita iz vlade. Ing. Schuschnigg, ki poleg prosvetnega ministrstva vodi tudi pravosodno ministrstvo, bo zadržal samo prosvetno ministrstvo, medtem, ko bo pravosodno ministrstvo prevzel dr. Steidle, ki bo istočasno opravljal službo državnega tajnika za propagando. Vse vesti o odstopu predsednika republike Miklasa so neresnične. Miklas

Italija-Avstrija-Madžarska

Rimski sporazum bo kmalu gotov

Rim, 24. aprila. O pogajanjih med Italijo, Avstrijo in Madžarsko, ki se vršijo v Rimu v smislu protokolov, kateri so bili podpisani 17. marca tega leta, je podal izjavo šef avstrijskega odposlanstva, minister Schüller v »Lavoro Fascista«. Pravi, da so pretekli teden premočirili vprašanje železniškega trgovinskega prometa na podlagi ogromnega tehničnega gradiva. Posrečilo se je sestaviti enotno besedilo, ki se bo pa še enkrat pregledalo, preden bo postalo končno veljavno. V prihodnjih tednih bodo odposlanstva proučila želje industrije vseh treh dežel in ni izključeno, da bo v Rim prišlo posebno odposlanstvo avstrijskih industrijskih panog.

Medtem proučujejo odposlane možnosti, kako naj bi se ugodilo potrebi Madžarske, da proda prebritek svojega žita, in italijansko časopisje sodi, da se bo tudi to vprašanje dalo zadovoljivo rešiti. Treba je veliko truda in dela, da se doseže točno in primerno funkcioniranje denarnega prometa in kro-

Kmet in taksiranje računov

Belgrad, 24. aprila. AA. Ker se je pojavilo vprašanje, ali so tudi kmetje dolžni izdajati račune s predpisano takso, je davčni oddelek finančnega ministrstva izdal tole pojasnilo:

Kadar prodajajo kmetje svoje lastne poljske pridelke neposredno kupcem, niso obvezani izdajati računov tudi ne plačati takse. To se ne nanaša na takšne primere, kadar prodajajo te pridelke preko zdrug, pa tudi ne na primer, kadar nabavljajo in konsumne zadržke prodajajo blago svojim članom, ker je v teh primerih na podlagi določb tar. št. 34 takšne tarife, ki so stopile v veljavo 21. aprila t. l. tudi za zadržke in za nabavljajne in konsumne zadržke obvezno izdajanje teh računov, not in sličnih pisem ter plačilo takse na njih.

Pekleni stroj v Salzburgu

Salzburg, 24. apr. b. Kriveca, ki je postavil pekleni stroj v Salzburgu, so že prišli. Zatrjuje se, da je to znani narodni socialist. Montiral je pekleni stroj na samih tleh in ga je za eksplozijo pripravil za 21.15, ko bi imel po programu govoriti zvezni podkancler Fey. Čuje se, da so ob priliki eksplozije ranjeni zvezna glavarja v Salzburgu dr. Wagenbueher in dr. Scheucl, trije heimwehrovi in kapelnik vojaške godbe.

ditiranja ter da se tudi transport med temi treni državam postavi na nove podlage, ker so ta vprašanja silno zapletena s tehničnega vidika. Zato je treba točnega premisleka in študija v vseh podrobnostih. Vest nekaterih nemških listov pa, da so ta pogajanja zadela na velike težkoče, je, če smemo verjeti rimskim listom, popolnoma neosnovana in tendenciozna.

Kar se tega tiče, je podal izjavo tudi avstrijski poslanik na rimskem dvoru, Rintelen. Pravi, da se delo italijanskega, avstrijskega in madžarskega odposlanstva nanaša predvsem na razgovore in dogovore med posameznimi industrijskimi in kmetijskimi panogami teh držav. Ni dvoma, da se bo na tej podlagi kmalu dosegel konkreten in končno veljavni sporazum. Zaenkrat je izšel zakonski dekret italijanske vlade, ki je datiran od 4. decembra 1933, in ki določa, da se imajo dogovori glede izvoza avstrijskega lesa v Italijo takoj izvršiti.

Razorožilev

London, 24. apr. p. Današnja »Morningpost« prinosa senzacionalno vest, da je glavni namen Suviehevega obiska v Londonu najetje večjega posojila za Italijo. To posojilo rabi Italija za vzdrževanje stabilnosti lire, potem pa tudi za izvedbo rimskega sporazuma, ki naj omogoči gospodarsko premoč Italije v Podonavju. Italija se je pred nedavnim pogajala že s holandskimi bankami za posojilo 100 milijonov holandskih goldinarjev, toda do rezultata ni prišlo in so kasneje italijanski uradni krogi sploh demantirali to vest. Vprašanje pa je tudi, če je angleška vlada sploh naklenjena tem italijanskim načrtom.

Split, 25. apr. c. Semkai je prispel novi francoski konzul.

ZVEČER

Vam nudi Schichtova metoda na dan pranja.
K temu potrebujete Žensko hvaljo, da perilo
zvečer namočite, in Schichtovo terpentinsko
milo, da perilo drugi dan izkujete.

ZJUTRAJ

TO JE CELO DELO PRI SCHICHTOVI METODI

Proslava materinskega dne v Ljubljani

Ljubi svojo mater, dokler jo imaš!

Ljubljana, 24. apr.

Tradicionalna proslava materinskega dne, ki jo Krščansko žensko društvo prireja vsako leto ob času, ko v osrčju narave zakipe skrivnostni sokovi prerajanja, je tudi letos dosegla nepričakovano velik moralen in gmeten uspeh. Malo in veliko občinstvo je do kraja napolnilo opero, čeprav dan in čas — ponedeljek zvečer ob 7 — nista baš najprikladnejša za kakršnekol prireditve. Med vsakoletnimi gosti te proslave, smo tudi le-

tos opazili vse polno odličnih osebnosti našega javnega in kulturnega življenja.

Uvod v proslavo je izpolnila posrečena deklamacija govorilnega zbora Anice Černejeve. Gladko tekoči verzi, topla domačnost in prisrčnost, s katero so mladi igralci in igralke svoje drobne vloge odigrali — vse to je ustvarilo potrebno razpoloženje v poslušalcih, da so s tem večjo ubranostjo prislunili prekrasnim besedam govornika g. dr. Adlešiča.

Skrivnost materine ljubezni

Globok govor dr. Adlešiča

Materinski dan slavimo sredi pomladi, ko vsa narava oživi v novem življenju, v novem cvetju. Vsako leto prinese pomlad novo življenje, novo cvetje. Pomlad je večna, vedno mlada. Baš taka je materina ljubezen. Večno je mlada, večno je lepa in cvetoča, nikdar ne usahne.

Besede svetega Pavla o ljubezni zadenejo tudi bistvo materine ljubezni: »Ljubezen je potrpežljiva, je dobrotljiva, se ne da razdražiti, ne misli hudega, vse pokrije, vse veruje, vse prenese: ljubezen nikoli ne mine.«

Svetu, na katerem živimo in se gibljemo, pravimo mati-zemlja. Zemlja je dobrotljiva, nosi pezo vsega življenja, daje vsakemu življenju svoje sokove. Zemlja je potrpežljiva in se pusti tudi teptati, pusti tudi zasekati vase rane in brazde. Zemlja je močna in prenese vse. Le kdaj pa kdaj se strese, če jo razjeda v drobno oženj, tudi bljuva iz sebe lavo, pa se zopet umiri in je trdna in dobra.

Taka je tudi mati, ko kara in tepe, pri tem pa sama najbolj trpi. — Materina ljubezen je ustvarjajoča ljubezen. Kot rodi vsaka pomlad novo cvetje, tako rodi mati novo mladino, nove rodove, iz roda v rod. Matere zbirajo zaklade davnine, da jih izročajo vedno novim rodovom.

Mati, ti si sveta posoda, v kateri počiva skrivnost človeškega rodu. Dvignimo to sveto posodo na oltar svojega srca, ozaljšajmo jo dnevno s svežim cvetjem nove ljubezni, vedno živo, neusahljivo.

V boli in trpljenju nosi mati sad svojega telesa in ga ogreva s svojo srčno krvjo, da mu daje toplote za njegovo vstajajoče življenje. Pri njem je vsa njena misel, njen up in bojazen, njeno drhtenje in pričakovanje, njene sanje, pa tudi njena molitev. Ko se je pa novo življenje napilo materine srčne krvi, ko so ga njeni sokovi okrepili za življenje, želi si svobode. In mati daruje v bolečinah svetu svoj zaklad. Dete se loči od matere, a mati se ne loči nikdar od otroka.

Mati neguje otroka, četudi sama trudna in zgarana, velih lic in dremajočih oči. Ko pa zasliši klic svojega otroka, čuti v sebi samo ljubezen, ki je močnejša od vsake utrujenosti. Klic ajenega otroka na pomoč zbudi zopet utrujene moči njenega telesa.

Mati, Ti oblikuješ tudi dušo svojega otroka, hčere in sina. Od spočetja šepetajo Tvoje izgovorjati Tvoj otrok, usmerjaš k Bogu, prvo sklepanje ročice je obrneno navzgor, da izprosi s Tabo vred blagoslova v neznana pota življenja. Več ko nauk pa je pravi krščanski materi večno živi vzgled. Cesar ne doseže njen nauk, doseže njena dejanska ljubezen, njena žrtev. To je tajna moč, s katero mati povede otroka na pravo pot življenja. Kakršne matere, taki otroci!

Ko otrok zapušta dom in prihaja pod tuji vpliv šole in družbe, takrat se močnejše vztraja materino srce: ali bo otrok ostal na tistem potu življenja, ki mu ga je začrtala ona? Zato ga njena misel in molitev prav posebno spremlja tudi na vseh kasnejših potih življenja.

Ako zaide otrok pod vplivom družbe na druga pota, ako se odtegne tistemu mišljenju in čustvovanju, ki mu ga je vcepila lastna mati, more zopet le ona sama spraviti otroka na pravo pot. Monika, mati ev. Avguščina, in z njo mnogo heroičnih mater nam je pokazalo to trnjevo pot mater, venčano z najlepšim uspehom.

Pravijo, da trpi danes mladina na duhovni krizi, da je zgubila duhovno smer in išče novih potov v duhovnem svetu. Kdo bo pravilno usmeril novi rod? Kdo drugi, ko Ti, slovenska mati, ki izročaš prihodnjemu rodu zaklade davnine? Kdo drugi zna tako ko Ti vcepiti otroku spoštovanje do očetov in vseh pradedov in njihovih genijev. Kdo drugi, ko Ti edina znaš vzgojiti nauk ljubezni do Tebe, Tvojega jezika in Tvojega rodu! Samo prava slovenska krščanska mati bo znala in mogla prenoviti in dvigniti naš rod. Praznik naših mater nam je zato tudi praznik duhovne obnovitve našega rodu.

Mati, Ti vodiš in namerjaš tudi pota svojega sina, svoje hčerkice v odrasli dobi na pot življenja, mu izročaš genija pradedov za njegovo delovanje. Tvoja ljubezen Ti narekuje tisto globoko modrost, s katero znaš svetovati tudi v najtežjih in najodločilnejših trenutkih življenja svojega otroka. Več kot poznavanje življenja, več kot poznavanje družbe, več kot vsaka znanost je Tvoja ljubezen, ki zna svojemu otroku vedno pravo nasvetovati.

Koliko mož, koliko žena, ki so dosegli v življenju velike uspehe, mora priznati, da so prišli le od mater, iz prave vzgoje in dobrega nasveta lastnih mater.

Te dni se je mudil v Ljubljani poljski kardinal Hlond. Ko je bil posvečen v kardinala, je prvi list napisal svoji materi: Mati, Tebi gre zahvala za to čast, ki sem jo dosegel, za ta uspeh mojega življenja. Tako je pisal svoji materi, ki je bila preprosta delavska žena.

Baš takrat, ko človek prestopi zenit in pregleda svoje življenje, more najbolj presoditi, kaj mu je bila v življenju njegova mati, kako ogromna je bila njena ljubezen, kako velika je bila njena modrost. Če tudi sam zrel in dozorel do vrhunca moči, želi si še vedno materine modrosti, materinega nasveta v vseh težkih položajih in vprašanjih.

Ko se solnce človeškega življenja nagiba k zatonu, ko začno pojemat sokovi življenja, si zopet Ti, o mati, kamor vsakdo zopet rad zaide, ako je tako srečen, da Te more klicati, da se more k Tebi zatekati. Ko ga pa pokliče neizprosna narava k sebi v smrtni objem, si zopet Ti, o mati, kamor lega k večnemu počitku, pod Tvojo grudo si želi, tudi v Tvoj smrtni objem zahrepeni. Tako naša mati spremlja vso dobo življenja, katerega nam je dala, nas vzgaja, nas vodi in blagoslavlja, nas končno sprejema tudi pod grudo, ko se naša duša zopet pridružuje njeni v večnem življenju. Zato je beseda mati vsakemu otroku tista tajinstvena moč, iz katere črpa svoje življenje, svoje sile, svoj pogum in napredek pa tudi svojo rešitev in odrešitev v sleherni nevarnosti življenja.

Dnevnik nekega kapitana pripoveduje, kako se je kot mladenič odpeljal na ladji v svet. Na širokem morju, tam za Javo, je padel v morje. Ko so ga zajeli valovi in je bil na tem, da utone, je videl pred sabo podobo svoje matere, kako sedi v domači sobi sklonjena nad belim šivanjem. Ko ga valovi zopet vržejo kvišku, se mu izvije iz srca tako obupni klic: mati, mati, tako prosi, kot prosil je umirajoči. Mornarji zaslišijo njegov klic in ga rešijo iz nevarnosti.

Ko se vrne domov v London, pripoveduje materi ta dogodek in mati mu pove: »Kako čudovito! Baš ta trenutek sem dobro slišala Tvoj obupni glas in Te živo videla pred svojimi očmi. Iztvela me je bojazen za Tvoje življenje, prevzela me je močna volja, da Ti pomagam.«

Zapisala si je bila to prikazen sina v svoj dnevnik in dogodek se je točno strinjal s časom življenjske nevarnosti njenega sina.

Kako značilen je ta klic: »Mati, mati«, ki se izvije otroku ob vsaki priliki bolečine ob vsaki priliki nevarnosti v življenju. Spomin na mater, klic mati, naj odmeva iz ust vsakega otroka, kadarkoli se mu bliža nevarnost. Mati ga bo čula, naj bo blizu, naj bo daleč, naj je živa, naj je mrtva. Mati je močnejša, kot vse nevarnosti življenja. Mati bo vedno zmagala in svojemu otroku pomagala.

V drugem dnevniku berem: Mladenčič je začel v družbo, ki ga je trgala od doma in od

matere. Družba in zabava ga je zadrževala od doma cele noči in jutrnja zora ga je spremljala domov. Njegovi koraki so materi nalili mnogo solza v oči, tako da ni mogla spati, in je s težko dušo čakala povratka sina ob jutnji zori. Vse njene besede in prošnje niso mogle obdržati sina doma in rešiti zapeljive družbe. — Mati je umrla in so jo pokopali na pokopališču ob domači cerkvi. — In zopet je poskušal mladenič, da ponovi zvečer svojo pot v navadno veselo družbo. Ta pot pa je vodila mimo materinega pokopališča. Toda noga se mu ustavi; ne more naprej mimo materinega pokopališča, da je ne moti v njenem mirnem, zadnjem počitku. Ostal je doma in nikdar ni zahajal več v veselo nočno družbo.

Tako deluje duh matere tudi preko groba in vodi svojega otroka v življenje, ako ga živa mati ni mogla spraviti na pravo pot. Mati žrtva je sebe, da reši svojega otroka.

Zato naj nam bo ljubezen do matere tudi sveta in posvečena, naj bo vedno ta ljubezen živ ogenj v našem srcu, kot je bil živ ogenj grške boginje v njenem svetišču.

Zato je pa vsaka žalitev matere težak greh, za katerega človeško srce nima odpustitve. Ako napraviš prestopok po zakonu, te sodnik lahko oprost, ker je našel oprostilne okoliščine. Ako napraviš greh, ti da spovednik odvezo, ko ti naloži pokoro. Za vsako žalitev matere pa te bo srce bolelo in težilo vse tvoje življenje do konca dni. Človeško srce, ko prestopa prestopke zoper lastno mater, je najostrejši, neusmiljeni sodnik.

Najhujša pa bo obsodba srca takrat, ko mati ne bo več živa, ko žalitve matere ne bo mogoče več popraviti. Hrepenenje za izbris prestopka in odpustitve bo združeno z vednim trpljenjem, da je odpustitve prepozno. Zato nas pesnik (Goethe) tako lepo in genljivo opominja na to ljubezen:

Obrtniški shod na Šmarni gori

Št. Vid, 23. apr.

V nedeljo, dne 22. t. m. se je na Šmarni gori vršil obrtniški tabor. Šentiviški obrtniki, ki so si v zadnjem času osnovali podružnico društva Jugoslovenskih obrtnikov, so privedli svoje društveno zborovanje. To priliko pa je ljubljanska centrala izrabila ter spremenila zborovanje v takor. Zastopanih je bilo več podružnic. Zborovanje se je pričelo ob 10. uri. Načelnik podružnice Št. Vid, g. Vrhovec je pozdravil došle zastopnike raznih podružnic, g. Predsednik centrale g. Pičman je podal poročilo o napredku organizacije ter obrazložil novi volivni red za bližajoče se volitve v zbornico TOJ. Povdarjal je, kako velike važnosti bi bile ločene zbornice. Nadaljnji govornik je bil g. poslanec Koman, ki je ugotovil težki položaj posebno obrtnega in delavskega stanu. Prišel je k nam tuji kapitalizem, pričel ustanavljati industrije, pritiska na naše delavstvo in obrtnike, milijone pa pošilja v tujino. Nadaljnji govorniki g. Košak in Šimenc sta tudi govorila v istem smislu, da bi le v samo obrtniški zbornici bila rešitev obrtnega stanu. Ostali zastopniki posameznih podružnic so izražali pozdrave šentiviški posestniki.

Zadnji je pozdravil zbor tudi g. Ivan Ogrin, stavebenik iz Ljubljane. Povdarjal je, da so sicer obrtniki bili vedno zelo skupnostni organizatorji, ki pa so jih razne politične skupine večkrat izrabljale. Tako se je za obrtnike le malo doseglo. Zato zakon, ki so se v zadnjem času izdajali in se tilkali obrtnika, so bili vedno v skladu z obrtniški težnjami. Davki najbolj obremenjujejo ravno srednji obrtni stan. Drugi stanovi se ponašajo z raznovrstnimi ustanovami, za katere so doprinali tudi obrtniki svoje tribute, dočim obrtniki zase nikjer nimajo niti svojega doma. Glede obrtniških organi-

O ljubi, dokler ljubit znas...
O ljubi, dokler je še čas,
o ljubi, dokler mamico imaš,
saj kmalu, kmalu pride dan,
ko plašaš v gluh grob zaman.

O vi vsi, ki imate pri sebi svojo mater, oklenite se je, privite se k njenemu srcu, ne izpuščajte izpred oči njenega pogleda, njeno oko naj vam bo zvezda vodnica za pot v življenje, zlasti ob vsaki nevarnosti.

Mi pa, ki nam matere že počivajo v hladni gomili, poročajmo k njim, na to sveto božjo pot, vsako leto in dan, zlasti na Materin dan, da poljubimo tisto prst, kjer trohni njeno veliko srce, da se poklonimo njeni duši s prošnjo: »Mati, mamica, ko zopet objameš naše telo v smrtni objem, privedi našo dušo k sebi in nebeški Materi.«

Govoru dr. Adlešiča je sledil drugi prizorček Anice Černejeve. Nastopile so deklice v slikovitih pravljicnih oblekah, ki so predstavljale metuljčke, rože in pikapolončice. Tudi te so žele za svoje ljubko izvajanje viharno priznanje. Anica Černejeva zna vtisniti svojim mladinskim delom mnogo otroške prisrčnosti in nežnosti. Temu prizoru je sledil prizor »Slovenski fantje slovenskim materam« od M. Kunčiča. Ob poskočnih zvokih mladega harmonikarja so prikoralili na oder dečki v narodnih nošah, s krivcem za klobukom in rdečim nageljem v gumbnici. Prinesli so s seboj zvrhan koš zdravja, židane volje in moči. Občinstvo jih je za strumni nastop že pri odprti sceni nagradilo z navdušenim odobravanjem. Potem so nam zapeli in zadeklamirali s takšnim zanosom in pogumom, kakor da gre zares in se imajo vsak čas spoprijeti z ljutim sovragom, ki bi si drznil žaliti, ali jim ugrabiti — slovensko mater. Ko so na koncu obsuli slavljenske tegane dne z nagelji, simbolom slovenske ljubezni in zvestobe, je zagrmelo po operi in navdušenje se kar ni hotelo poleči. V četrti točki sporeda »Živi in mrtvi mamici« od M. Kunčiča je stopila v ospredje zanimanja zlasti kakor miška drobna in majhna deklica na koncu, ki je s takšno bridko resnobo in naravno ljubkostjo odigrala svojo vlogo, da je pač v polni meri zaslužila občudovanje in pohvalo navdušenega občinstva. Kot zaključno točko sporeda so nato po daljšem odmoru odigrali dvodejanko »Očala« od P. Krizostoma Sekovanič. Igra vsebuje mnogo sočnega humora, zlasti pa je treba povdarjati njeno posebno odliko: dejanje stopnjema raste v razgibanost in komičnost. Prav posebej pa je treba omeniti še vmesni posrečeni nastop pevskega zbora dečkov in deklic, ki jim je mladi pevovodja dirigiral tako strumno in energično, da se občinstvo ni moglo premagati in ga je pri odprti sceni nagradilo z burnim plaskanjem.

Največ zaslug za tako lep uspeh proslave imata — kakor vsako leto — tudi topot gšč. Vencajzova in g. prof. Sest, ki sta storila vse, kar je bilo v danih razmerah mogoče, da so bili vsi prizori tudi v pogledu režije, scenerije in kostimiranja na dostojni višini. Mnogo truda, potrpežljivosti, znanja, iznajdljivosti in ljubezni do stvari same sta položila v svoje delo. Doberšen del priznanja zadovoljnega občinstva gre zato predvsem njima v prid.

Tako smo tudi letos našim slovenskim materam prižgali na oltar hvaležnosti novo svetlo luč, ki naj bo tako živa in večna, kakor je materina ljubezen sama.

zacij pa je družega mnenja kakor so bili nekateri predgovorniki. On je za čim večjo koncentracijo vseh gospodarskih slojev v Sloveniji, saj imamo enake potrebe in zahteve. Prav, bi bilo, da bi se osnoval gospodarski parlament, kjer bi poleg obrtnika, trgovca in industrijalca, sodelovali tudi kmetje in delavci. Če se kmetu položaj ne zboljša, tudi ne bo naročnikov za obrtne proizvode. G. poslanec Koman je sicer dobro govoril in konstatiral bolezen našega gospodarstva, o zdravljenju pa ni ničesar povedal, dasi bi kot poslanec bil to lažje storil. G. Ogrin je govoril tudi proti uvozu tujih izdelkov. Po dve uri in pol trajajočem zborovanju je načelnik podružnice iz Št. Vida g. Vrhovec zborovanje zaključil.

Škoda po požaru v Medvedcah in Sp. Pletterju

Ptuj, 23. aprila.

O velikih požarih v Medvedcah in Sp. Pletterjih 18. t. m. smo že obširno poročali. Ker je pa javnost glede škode različnega mnenja in si nasprotujejo tudi časopisna poročila, prinašamo v naslednjem uradno ugotovljene podatke, ki bodo javnost brezdvomno zanimali.

V Medvedcah so pogoreli sledeči posestniki in sicer: Simon Sagadin, ki utrpel škodo 200 tisoč dinarjev (zgoreli so mu razni stroji in mlini), zavarovan je na 32.000 Din. Franc Kmetec, škoda znaša 32.000 Din, zavarovan za 9000 Din. Marija Sagadin, škoda 60.000 Din, zavarovana za 14.700 dinarjev. Mihael Unuk, škoda 45.000 Din, ne zavarovan. Furman Helena (stroji, gospodarsko orodje itd) škoda 140.000 Din, zavarovana 41.000 Din. Neža Zunkovič, škoda 71.000 Din, zavarovana 20 tisoč dinarjev.

V Sp. Pletterju pa sledeči posestniki: Pletteršek Franc, zgorelo gospodarsko poslopje, 8 velikih in 8 majhnih svinj, 3 krave in 4 telice so bile opečene tako hudo, da jih je moral zasilo klati. Škoda 40.000 Din, zavarovan za 93.000 Din. Anton Klajnšek, stanovanjsko in gospodarsko poslopje, 4 velike in 5 manjših svinj, 30 kokoši itd. Škoda znaša 70.000 Din, zavarovan za 66.000 Din. Napast Martin, gospod. in stanovanjsko poslopje, 2 kobili, 1 krava, 1 tele, 9 svinj in vse poljsko orodje; škoda 80.000 Din, zavarovan 81.000 Din. Jožef Klanjšek ima škodo 43.000 Din, zavarovan pa je za 90.000 Din. Jožef Jurič ima škodo 45.000 Din, zavarovan 44.500 Din. Jožef Dolenc ima škodo 16 tisoč dinarjev, zavarovan za 14.000 Din. Roza Planinšek ima škodo 21.000 Din, zavarovana za 39.000 dinarjev. Janez Drevenšek ima škodo 42.000 Din, zavarovan je za 28.000 Din. Janez Napast ima škodo 32.000 Din, zavarovan pa je za 60.000 Din. Matija Matevžič ima škodo 10.000 Din, zavarovan za 42.000 Din. Martin Medved ima škodo 42.000 Din, zavarovan je za 77.400 Din. Matija Pinter, zgorel je tudi 1 bik, in znaša škoda 36.000, zavarovan pa je za 51.000 Din.

Iz gornjih podatkov se razvidi, koliko škode je povzročil požar v Medvedcah in koliko znaša zavarovalnina.

Požar v ribniški šoli

Ribnica, 23. aprila.

Ogenj! Ta klic g. šolskega upravitelja Kmeta je danes takoj po polnoči vrgel ribniške tržane iz postelj. V resnici, gorela je deška osnovna šola v Ribnici. Sicer so že v neteljo dopoldne opazili, da se v šoli nekaj smodi, nakar je g. upravitelj takoj poklical dimnikarja, ki je dognal, da so se v dimniku vnele saje, je dimnik ogrebel. Vli v vode vanj in odšel. K nesreči je tlelo dalje, ker se je vnel že tram, vzdign v dimnik. Šola je bila zgrajena šele leta 1908., in nam je neumljivo, kdo je dovolil tak način zidanja. O polnoči je tram že dotlel v šolsko sobo drugega nadstropja. Seveda je bila šolska soba kramat v plamenu. Soseda g. Linka Klun je zaslišala prasketanje in pokanje ter je hitro poklicala g. šolskega upravitelja, stanujočega pod gorečo sobo v pritličju, ki je takoj stekel po trgu klicat na pomoč. Bila je skrajna nevarnost za vso veliko novo šolo, zakaj zgorela je že omara z zvezki in knjigami, šolski spisi, vtiolina, ožgan je oder, kateder, klopi, pod in vrata, in že se je kadilo skozi strop v podstrešje. Le malo je manjkalo, da ni ogenj prežrl stropa in prišel v podstrešje, pa

bi bila katastrofa neizogibna, zakaj kdo bi rešil visoko poslopje v močnem vetru!

Motorka je bila sicer kmalu postavljena k vodi, le dolgo je trajalo, preden so jo poglali. Med tem so močnejša čuvalja vzbudili gasilci. Ko je začela motorka funkcionirati, je bil požar k sreči kmalu zaduščen, dasi je kljub temu škoda velika. Šipe pobite, šolska soba in hodnik kakšen kakor dimnik, strop prebit, stavba premočena od vrha do tal. Danes se šolski pouk ni mogel vršiti in bo še dalje časa oviran.

Sreča v nesreči je, da se je požar še pravčasno opazil. Nekaj opomina nam pa nesreča le daje. Nočni čuvaj bi moral biti buden, nekaj moč iz gasilske čete bi se moralo bolj razumeti na motorko, na ometanje dimnikov bi bilo treba zlasti v trgu bolj paziti. Kakšna nesreča bi se lahko zgodila, ako bi se kaj takega pripetilo v gneči trških hiš in gospodarskih poslopij! Te dobrohotne navete trški upravi nam narekuje skrb za javni blagor, ki mora biti vsakemu najvišji zakon. Sicer bo krivdo za škodo gotovo dognala preiskava, potrebna pa je največja budnost.

Ljubljanske vesti:

Regulacijska dela v Ljubljani

Ljubljana, 23. aprila.

Poročali smo že kratko, da so se prva dela pri Ljubljani pričela, to se pravi, pričeli so s pripravi na nadaljevanje regulacijskih del med franciškanskim trimostjem in čevljarjskim mostom. Kakor znano vrši ta dela zaradi neuspele licitacije terenska sekcija v lastni režiji. Tehnični vodja regulacijskih del je inž. Ciril Pogačnik. Terenska sekcija računa z veliko verjetnostjo visoke vode, ki redno nastane po pomladnem dežju ter bo pričela s pravimi regulacijskimi deli šele pozneje. Zaenkrat grade na Sv. Petra nasipu nasproti Pogačarjevega trga barake za delavstvo in orodje ter vzpenjačo za odvoz gramoza in blata iz struge. Pri Novem trgu pa so pričeli graditi betonski jez, ki bo povrnal nasut s ilovico, tako da bo zadrževal vodo nad delom struge, ki bo v regulaciji. Šele pozneje, ko bo prenehala pomladansko deževje, prične terenska sekcija z izkopom in odvozom nakopane snovi v strugi.

Dosedaj je zaposlenih pri novih regulacijskih delih okoli 20 delavcev, pozneje pa jih bo še okrog

30. Vse delavce brez izjeme je priporočil mestni socialni urad. Pri oddaji delovnega zasluga sta se socialni urad in terenska sekcija predvsem ozirala na rodovinske očete z več otroci, ki morajo seveda biti telesno sposobni za tako težko delo, šele potem pa na potrebne samske delavce. Brez listka socialnega urada ni dobil nihče dela pri Ljubljani.

Terenska sekcija upa, da bo dovršila regulacijska dela, ako bo le količjak ugodno vreme, vsaj do konca junija. Terenska sekcija se nadeja tudi, da ji nikakor ne bo treba prekoračiti proračuna, kljub temu, da so stroški zaradi trošarine na cement narasli za 100.000 Din. Zato bo dela izgotovila na najbolj ekonomičen in racionalen način. Morda že med tem delom, morda nekoliko kasneje pa bodo razpisana dela za regulacijo Ljubljanskega čevljarjskega mosta navgor. Za ta dela je mestna občina najela pri Poštni hranilnici 7 milijonsko posojilo. Ko bodo odstranjeni razni zadržki, se bodo ta dela najbrže začela že v zgodnji jeseni. Letos itak ni mogoče teh del dokončati, zanesljivo pa se bodo dokončala do jeseni prihodnjega leta.

kralja Aleksandra, lev pa se bo umaknil v ozadje grede. Travnata greda se bo tudi znatno zožila, tako, da bo steza za občinstvo precej širša. Kip kralja Aleksandra že izdeluje akademski kipar Franc Kralj.

☉ Sveta maša za dušo pokojnega Antona Pintarja bo brana jutri, v četrtek, 26. aprila ob 7 zjutraj v cerkvi Mar. Oznanjena v Ljubljani.

☉ Katakomba na Gradu. Vrtarska dela na Gradu napredujejo stalno, obenem pa se s temi deli odkrivajo vedno sproti razne skrivnosti nekdanjih grajskih utrd. Tako je te dni delavec, ki je kopal blizu znanega grajskega vodnjaka, naenkrat strmoglavil v globoko, obzidano jamo. To jamo pa je malo prej na spodnji strani odkril drug delavec, ki jo je že pričel zasipavati. Delavec z zgornje strani je padel približno 8 m globoko. K sreči pa je priletel na kup pravkar nanošenega peska, od tam odletel in padel na drug kup peska, tako, da se mu ni pripetilo nič hudega. Mestna občina namerava vse te jame in predore, s katerimi je grajska planota kar prevrta, očistiti in pripraviti občinstvu dostopne.

☉ Požar na Gradu. V noči na včeraj je pričelo goreti na Gradu. V ponedeljek je dimnik izžgal dimnik na Gradu, ker pa je ostreže grajskega poslopja že staro in precej preperelo, se je ponoči vnelo ter začelo goreti. Nekaj starejši prebivalec Gradu je okoli pol 2 ponoči slišal, kako pada opeka s strehe ter opozoril na to grajskega vratarja, ki je telefoniral po poklicne gasilce. Ti so prihiteli z orodnim avtom ter naglo onemili požar. Pogorelo je nekaj ostreže na desni strani grajskega poslopja, uničeno pa je nekaj kvadratnih metrov strehe. Škoda je malenkostna, bila pa bi večja, ako ne bi bil požar tako hitro opažen.

☉ Divjanje kolezarjev. V uredništvu se je oglasil 63-letni starček, upokojen železničar, ki nam je pripovedoval o nezdobi, ki jo je doživel včeraj dopoldne na franciškanskem mostu. Starček je šel čez srednji most, za njim pa se je privozil neki kolezar, ki je starčka podrl ter se nato naglo odpeljal naprej. Starček je bil ves blaten ter je dobil poškodbe na nogi in prsih. Starček je potem slučajno istega kolezarja našel ter si zapomnil njegov številko, ki jo je naznanil stražniku. Najbolj zanimivo je to, da kolezar niti na mostu ni hotel zvoniti.

☉ Olepšave v Trnovem. Vrtarska in olepševalna dela v Trnovem gredo h koncu. Okoli Trnovske cerkve nastaja prelep park, kakor si ga je zamislil mojster Plečnik. Cvetlične grede in drevesa krase prostor, ki je bil še pred letom dni pust in prazen. Olepševalna dela v Trnovem so lani pričeli poplavljeni z Barja, ki so s temi deli dobili nekaj zasluga, v začetku sedanjega spomladi pa so nadaljevali delo brezposelni, ki jih je zaposlila mestna občina. Park bo v kratkem dovršen in bo mogel z vso pravico imeti naslov »Park brezposelnih«, ker so ga zgradili resnično samo ljudje brez zasluga.

☉ Združenje trgovcev v Ljubljani sporoča, da priredi Oblasni odbor Jadranske Straže v dnevi od 29. aprila do 6. maja t. l. »Jadranski teden«. Sodelovali bodo odrasli in mladina in bo to ponovna javna manifestacija Slovencev za svoje morje in potrebno zvezo z njim. Da podkrepimo velik pomen Jadranskega trena, poziva uprava združenja trgovcev, da v imenovanem tednu uredijo g. trgovci svoja izložbena okna v povsem pomorskem smislu. Da se tudi materijelno podpre idealni cilj Jadranske straže, naj se v tem tednu izdane pisma ter računi kolekujejo s kolki Jadranske straže, ki jih ima ta na razpolago v svoji pisarni v Kreditni banki. Dohodki od teholkov gredo v socialne namene. — Uprava združenja trgovcev. (4618)

☉ Pumarce, modne hlače, najbolje kupite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

samo razumeli, da je to srce, danes brez življenja. Čuvalo v nas do svojega zadnjega diha vse vitoštvo, vso čistost, ki jo še hranimo. Na gotovih križpotih naše usode je moralo pač biti hitreje, se izčrpati, oslabeti, da ta moč dobrega v nas ni bila povsem potlačena. Ko smo ji mi delali očitke, nas je ona reševala, ne da bi se tega zavedali.

V tej knjigi je nekaj strani o materinski ljubezni, ki bi jih moral brati vsak izmed nas, ki ima še mater.

In mnoge druge strani so vredne prostora v svetu naših spominov. Ta knjiga, ki nam odkriva razna obličja François Mauriac, ne sme ostati neopažena nobenemu pisateljevih občudovalcev, pa tudi nobenemu nasprotnikov. Toplejša bo postala naš ljubezni prvi, drugi pa ga bodo mogoče razumeli in res spoznali.

R. M.

»Le bilan moral de l'Europe en 1934.« (Moralna bilanca Evrope v letu 1934.) Napisal K. S. Chandan, izdala »Publications Contemporaines de Danubien« v Parizu v marcu 1934. — O tej knjigi, ki ima na nesrečo celih 196 strani, bi na tem mestu ne pisali, če bi ne bilo avtorjevo ime tudi v naših krajih znano. Opozorjamo pravce, ki z veseljem segajo po francoski literaturi, predvsem politični, da ta knjiga ni francoska niti po jeziku niti po duhu niti po notranji zgradbi in načinu obdelave niti po avtorju. Je to neka zmes, kot je v povojni dobi še nismo imeli pred očmi, čeravno je sila bogata na politično-literarnem mazaštvi. Besede so sicer francoske, toda zgrneta v tak slovniški kaos, da je človeku, ki se je moral službeno preriti skozi, žal, da se nekaj takega obelodani pod francosko firmo. Francoske knjige so nam drage prijateljice radi lepote jezika in kristalno jasnih in preglednih ter logično bistrih izjav. Ne vem, kaj bomo s to-le. Avtor je razdelil svojo bilanco v osem poglavij: Boljševizem, Fašizem, Hitlerizem,

Mariborske vesti:

Delavski azil pod streho

Maribor, 24. aprila.

Včeraj je prišlo novo poslopje Delavskega azila v Gregorčičevi ulici pod streho in Maribor se je zopet obogatil za novo važno socialno ustanovo. Kljub skromnim sredstvom, ki so bila za ta azil prvotno na razpolago, je nastala lepa in velika dvonadstropna stavba, in sicer za velike potrebe Maribora ne bo še zadoščala, pomeni pa vendar dober korak naprej. V podzemnih prostorih poslopja bo nameščen desinfektor, kopališče, likalnica, centralna kurjava in pralnica. Priključje je rezervirano za Borzo dela, ki bo imela ločene prostore s posebnimi vhodi za moške in ženske obiskovalce ter velike ločene čakalnice. Prvo in drugo nadstropje pa je določeno za namene azila. V prvem nadstropju se bo nahajal moški oddelk s 4 velikimi sobami; v vsaki bo po 8 postelj s potrebnimi

☉ Češki gospodarstveniki v Mariboru. V ponedeljek so prispeli pod vodstvom jugoslov. konzula v Brnu in predsednika tamošnje JC Lige g. Filkuke v Maribor nekateri vidnejši češki gospodarstveniki, ki so se včeraj sestali v zgornji dvorani hotela »Orel« s predstavniki tukajšnjih gospodarskih skupin. Češki gospodarstveniki bodo prepotovali našo državo ter navezali v vseh večjih centrih nejavne stike s predstavniki našega gospodarstva. Proučevali bodo možnost tesnejše izmenjave gospodarskih dobrin med obema državama. Na mariborskem sestanku se je razmotiralo zlasti vprašanje živahnejšega izvoza našega vina in sadja na Češkoslovaško, ki pride za štajerske kraje v prvi vrsti v poštev. Sestanek se je v Mariboru vršil pod vodstvom tukajšnje JC Lige ministra n. r. dr. Kukovca. Včeraj popoldne so odpotovali gostje v Zagreb.

☉ Iz kaznišniške službe. Za honorarnega kaznišniškega zdravnika je imenovan zdravstveni inšpektor dr. Ivan Jurečko. — K predsedstvu okrožnega sodišča v Vel. Kikindi je prestavljen paznik Vitas Vladimir, iz Kikinde v Maribor pa paznik Križ Julij. — Iz kaznišnice v Požarevcu so prestavljeni v mariborsko kaznišnico paznika-služitelja Stankovič Veselin in Masič Svetozar, kot paznik-dnevničar pa Radovanovič Svetislav. Kot paznik-dnevničar je na novo imenovan v mariborski kaznišnici Blagojevič Svetislav iz Vrbove v donavski banovini.

☉ Pred pričetkom šahovske vojske. Drevi se prične v kavarni Jadran največji domači šahovski turnir, kar smo jih imeli v Mariboru. Za prvenstvo se sreča na 16 deskah 32 igralcev, najmočnejših predstavnikov 4 šahovskih klubov. Vsak klub postavi po 8 igralcev. Turnir bo otvoril mariborski podžupan Golouh, ki je obenem predsednik Mariborskega šahovskega kluba. Slednji postavi v svoje moštvo tudi priznane borce, kakor Kramerja, Ostanka, Stupana, Koniča. Med mariborskimi šahisti vlada za turnir veliko zanimanje. Tembolj, ker bo za Mariborski šahovski klub nekaka predpriprava za zanimivo srečanje z Ljubljancami, ki se bo vršilo o Binkošti v Ljubljani.

☉ Mladinske zadeve. V ponedeljek se je vršila pod predsedstvom podžupana Golouha seja mariborskega mladinskega sveta, ki ga tvori predstavnik občine, mladinsko-kristvinskih ustanov in šole. Na seji so se obravnavala razna prečta vprašanja. Pozivu banske uprave za prevzem sirot se ni doslej odzval v Mariboru nihče ter bo občina poziv še ponovila. — Od 6. do 12. maja se bo vršil v Mariboru tako zvani dečji teden. Izvolil se je poseben odbor, v katerem so predstavniki Rdečega križa, društva za zaščito otrok, ženskega društva ter solstva, ki bo organiziral proslavo. Vršil se bo koncert v parku, združen z nabiralo akcijo. — Na dnevnem redu so bila tudi vprašanja dečjih zavetišč in vzgojevalnice za pokvarjeno mladino ter organizacija pošiljanja dece v letošnje počitniške kolonije na Pohorje in na morje.

☉ Trgovstvo v mariborski okolici. Trgovski gremij za mariborsko okolico je zbral zanimive podatke o stanju trgovine v obeh mariborskih političnih okrajih, ki tvoriata gremialno področje. V obeh okrajih je 327 trgovcev, razdeljenih na 30 strok. Največ je trgovin z mešanim blagom, in sicer 161, trgovin z lesom in kurivom 47, branjarij 25, trgovin z dežel. pridelki 15, javnih mostovnih tehtnic 15, sejmarske 14, trgovin z živino in svinjami 12, z jajci in perutnino 9, z mlekom 4, prodaja kaše 3, stariarstvo 2, menialnice žita 2, po ena pa je trgovina z vinom, s sadnimi sokovi in žganjem, z emajlirano posodo, delikatna trgovina, s senom in slamo, posredovalnica za povečanje fotografij, trgovina usnja, črsla, opeke, olja, konfekcijska trgovina, trgovina z biči in jermeni, z galanterijo, papirjem ter kadil, potrebščinami, z mrivaškimi prti in ena z dvokolesi ter nadomestnimi deli.

☉ Zivahna gradbena delavnost. Te dni so padli opaži z Osetove trnadstropne hiše na Glavnem trgu ter se je pokazalo lepo in okusno pročelje, ki vzlic modernemu slogu harmonira s soslednjim po-

omarami. Drugo nadstropje je določeno za ženske, ki bodo imele tri velike sobe, zraven bo pa dvosobno stanovanje za upravitelja. Skupno bo v azilu okoli 50 postelj, določenih za brezdomce, pa tudi za samske delavce, ki imajo delo ter bodo plačevali po nizki ceni udobno prenočišče. Z modernimi higijeničnimi napravami bo mogoče vzdrževati v azilu popolno čistočo. Prenočevalci se bodo morali pred sprejemom okopati, obleka se jim bo desinilirala; kopališče in desinfektor bo na razpolago deloma zastoj, deloma za malo odškodnino tudi drugim delavskim slojem, ki ne bodo rabili azila. Poslopje in azil bo vzdrževala mestna občina. Stavba stane z opremo vred 1.050.000 Din. Postavljena je z brezobrestnim posojilom Borze dela, ki je s to vsoto investirala doslej v Mariboru skupno nad 3 milijone Din. Dva milijona je Borza dela prispevala namreč že za zgradbo Delavske kolonije.

slojem. — Na vogalu Tattenbachove in Kopališke so pričeli s kopanjem temeljev za trnadstropno Kristanovo hišo. Naglo napreduje tudi podiranje starih poslopj na Grajskem trgu in v Kopališki ulici. Delavski azil, o katerem poročamo na drugem mestu, pa je včeraj dobil streho.

☉ Dohod v Smetanovo iz Strossmayerjeve bo za nekaj dni zaradi podiranja Schmiedererjeve hiše zaprt.

☉ S polno paro je začela delati nova bombažna tkalnica poleg »Jugosvile« v Melju. Doslej je zaposlovala 50 delavcev, v kratkem jih pa namerava sprejeti še 100 ter bodo delali v tovarni v treh skupinah, da bo noč in dan v obratu.

☉ Z odra je padel pri delu 44letni delavec Ignac Flegarič iz Grajene ter se nevarno poškodoval. Ponesrečenca so reševalci prepeljali v bolnišnico.

Celje

☉ Nov list. Včeraj je izšla v založbi Mohorjeve tiskarne prva številka novega lista z naslovom »Gospodarski list«. List je zamišljen kot 14dnevnik. Izhajal bo 5. in 20. vsakega meseca in bo obravnaval vse panoge kmečkega gospodarstva, tako poljedelstvo in travništvo, živinorejo, sadjarstvo, vinarstvo, gozdarstvo, čebelarstvo itd., pa tudi strokovno kmečko izobrazbo in gospodinjstvo. Posebno pozornost bo pa posvetil list zadružništvu in vnovčevanju kmečkih pridelkov in izdelkov. Uvodne besede novega lista je napisal pisatelj Pinžar in bi bilo dobro, da bi jih ponatisnili ter zopet in zopet brali, ker vsebujejo toliko lepih nauk, kakor jih še nismo slišali. Pri prvi številki sodelujejo dr. Vladimir Murko s člankom »Več zaupanja v domače gospodarstvene ustanove«, ing. R. Lah »Umetni pašniki donosajo največ korist«, Josip Gosak »Za sol in vžgalice«, ing. A. Podgornik »Če k rabe slabo izmolže«, ing. Josip Skubine »Nase sadjarstvo«, Inger »Naš les«. Nadalje prinaša list tudi poročila s svetovnega lesnega trga in tržne cene v Ptuj z dne 16. aprila 1934. List stane do konca tega leta 20 Din in ga urejuje dipl. ing. J. Dolinar v Celju ter ga vsem najtopleje priporočamo.

☉ Umrla je na Teharjih Bogataj Ivana, 53letna šivilja, sestra ge. Alojzije Blane, gostilničarke na Vranskem. N. v. m. p.

☉ Nesreča pri igranju s smodnikom. Dne 21. t. m. so se igrali otroci v Strančah pri Konjicah s smodnikom. Smodnik se je vžgal in obžgal po obrazu 15letnega pos. sina Podpečana Viktorja.

☉ Pozor pred ponarejenim denarjem. V Celju so se pojavili 50 dinarski kovanci. Denar je jako slabo izdelan, najlaže se ga spozna, če se ga vrže na mizo, ker nima nobenega zvoka. Opozorjamo občinstvo, naj bo pri sprejemanju denarja previden.

☉ Ključasti križi in napisi Heil Hitler so se pojavili na klopih nad mestnim parkom, kar je znamenje, da ima Hitler tudi v Celju svoje pristaše in oboževalce.

☉ Število brezposelnih pada. Število brezposelnih, prijavljenih pri celjski ekspozituri javne borze dela, je od zadnjega izkaza padlo za 80 in znaša sedaj 683. Delo dobijo: 2 mesarja, 1 pomožni delavec, 1 hlapec, 4 kuharice, od teh ena k orožnikom, 1 gospodinja, 3 služkinje in dve kmečki dekli.

Naše dijaštvo

Akademiki-kongreganti. Akademski kongregacija Marijinega Oznanjenja pri on. franciškanih ima v sredo, dne 25. t. m. svoj drugi izven cerkvenih sestank ob 20 zvečer. Predava univ. prof. g. dr. A. Odar o »Zakonu (matrimonium). Udeležite se sestanka polnočevno in točno. Vabljeni vsi člani kat. akad. društev.

Marijina kongregacija akademikov pri on. jezuitih ima svoj redni shod drevi ob 8. — Voditelj.

Kulturni obzornik

Iz francoske književnosti

François Mauriac: Journal. Edition Bernard Grasset. — Neka tedenska revija je stavila bravcem v zadnjem mesecu vprašanje, če bi se pisatelj moral »posvečati« tudi časnikaštvu. Spomnil sem se tedaj besed Andrei Mauroisa, ki je na neki konferenci, ko si je bil sam stavil to vprašanje, prebrano odgovoril: da; »...ker je pisatelj — ko piše članek — prisiljen, povedati mnogo v ozkem okviru, to pa gradi jasen in jednat slog...« — Pred nekaj dnevi je pod naslovom »Journal« objavil François Mauriac članke, ki jih je napisal za pariške dnevnike. V načinu, kako je izbiral na platno »aktualnosti«, spoznamo velikega katoliškega pisatelja, ki mu mnogi pravijo »Dante naše dobe«, mogoče bolje, kakor v njegovih romanih, črpanih v največjih globinah njega samega. V tej knjigi spozna bravec, da gleda François Mauriac na vsako vprašanje ob luči religije; in to je edino pravilo za onega, ki res veruje... Radi tega imajo ti njegovi članki, napisani tu in tam v zadnjih mesecih, žarek naglas in globok pomen. V knjigo nas uvede z besedami: »... vidim v žurnalizmu neke vrste napol-intimnega dnevnika; — prevod za veliko množico, čustva, ki je zaplalo v nas, misli, ki se je vzbudila ob »dnevnik-dogodkih«. Na tej višini zadobi preprosto čtivo skoro toliko vrednost kakor revolucija: njih odmev v našem notranjem življenju je merilo važnosti dogodkov...« — Naj posebej prevedem sledeče vrstice, ki jih je pisatelj narekoval ljubezen do matere: »Ne moremo več pomiriti naše matere; ne bomo tega nikoli več mogli; zakaj usmrti je morala, da

Sinteza vseh treh, Katoliška zvest, Demokracija, Tajna zarota, Na Balkanu, ter pokril vso to zmes z Zaključkom, ki ga, to lahko jamčimo, živa duša ne bo razumela. Celotna izvajanja so brezglava mešanica pojmov in dejstev, ki jim ne več začetka ne konca. Zlasti pa si avtor ne ve pomagati z »verskimi navadami«, ki se zoperstavljajo boljšeizmu, ki nagajajo Mussoliniju, ki povzročajo Hitlerju skrb. Po njih! Kako kolosalni bi bili vsi ti pokreti, kako bi človeštvo osrečevali, da ni teh prokletih »verskih navad«, ki so še »edini ostanki katolicizma« v našem razdobju! Ko je opravil svoj posel v vrtu sodobnih idej, od katerih ne razume niti ene in ki jih je premikastil vse, zapusti ta »literarizirano svoj labirint, kjer je porazsajal, ter se odpravi po Evropi gor in dol, povoha ta problem, pobode onega, vseeno, od katere strani, in ko je onemogel — saj ni lahko napolniti 196 strani z obupnimi čenčarjami — se usede »pour faire la conclusion«. Prebava je seveda še bolj zmletena, ker ji nagajajo »verske navade«, proti katerim mobilizira prebavna sredstva — francoske revolucije. Brat framašon je napravil slabo uslugo sebi in svoji bratovščini, sramoto pa francoski knjigi, za katero se je skril.

★

»Jugoslovanska bibliografija«. Nazadnje vendar enkrat! Tako bo vzdihnil vsak naš inteligent. Končno bomo vendar dobili poizkus tekoče jugoslovanske bibliografije. Zveza jugoslovanskih knjižarniških podjetij, v kateri so organizirani vsi pomembnejši naši založniki, bo začela izdajati »Jugoslovansko bibliografijo« kot poseben dodatek strokovnemu glasilu jugoslovanskih knjižarnarjev, ki že izhaja. Mesečno bo prinašala sezname vseh knjig in strokovnih revij, ki izhajajo pri nas. Vse bo razdeljeno po strokah (29 oddelkov). Uredništvo je prevzel knjižničar

belgrajske »Narodne biblioteke« g. Mihajlo Podolski. Izšla je dvojna številka za januar-februar, ki se deloma ozira tudi na lanskoletne publikacije.

T. P.

Kulturni stav Slovincov. Pod tem naslovom prinaša slovaški dnevnik »Slovak« v dveh številkah (21. in 22. april) daljša poročila o slovenskem kulturnem življenju. Podnaslov drugega članka je: »Národ, ktorý by nám mohol byť vzorom«.

Trgovsko-gospodarski leksikon za vsakogar. Sestavlja dr. Nemo. Zvezek 3. V kratki časovni zaporednosti si slede zvezki zgoraj imenovanega leksikona, ki ga izdaja Umetniška propaganda. Obseg tvarine je zelo obsežen in mnogostanski in sega izven tesnega okvira trgovstva in gospodarstva. Kakor sta pomenila Poučni slovar in Domači vedež umik iz nemških tovrstnih enciklopedij, tako utira tudi Trgovsko-gospodarski leksikon samostojno pot slovenski enciklopediji znanja.

Slovenski večer v Belgradu. Drevi (kakor poroča »Politika«) bodo priredili srbski prijatelji slovenske kulture v Umetniškem paviljonu v Belgradu slovenski književno-umetniški večer. Književnik N. Bartulović bo v uvodni besedi predaval o slovenski kulturi, gospa Ristić bo recitala nekaj Prešnovih in Zupančičevih pesmi, g. Petrovič bo bral eno izmed Cankarjevih novel, Tone Poltorkar bo recital pesmi Murna Aleksandrova, Gradnika in Seliskarja. Katica Jovanović bo zapela nekaj slovenskih skladb (Lajovic, Škerjanec), cerkev zbor »Kristusa kralja« pa bo zapel nekaj poljudnejših slovenskih pesmi.

Otvoritev druge retrospektivne razstave hrvatske umetnosti bo v nedeljo, 29. aprila. Ta razstava bo obsegala razdobje od l. 1860—1890.

Roparski umor ali nesreča

Celje, 24. aprila.

V ponedeljek okrog 4 popoldne so potegnili pri jezu na Ljubnem v Zgornji Savinjski dolini iz Savinje 20 letnega Silvestra Žibovca, p. dom. Osojnika s Karničkega vrha pri Lučah. Žibovec je imel na glavi in pri desnem očesu močni rani. Kako je zasel Žibovec v vodo, ni znano.

Fant bi bil moral v ponedeljek k vojakom. V nedeljo popoldan so bili fantje v neki gostilni 3 km

proč od Luč na Raduhi. Kdaj je Žibovec šel iz gostilne in kdaj ga je zmanjkalo, ni znano. Voda ga je prinesla 7 km daleč proč iz strug pri Lučah kjer je na nepojasnjen način zasel v vodo. Pri sebi ni imel razen obleke ničesar. Njegov oče pa pravi, da je imel prejšnji dan pri sebi uro, verižico, denar in še nekatere druge stvari. Včeraj je bila na Ljubnem obdukcija, da ugotovi vzrok smrti. Fant je bil doma in v okolici znan kot priden in trezen in je bil sin bivšega župana v Lučah g. Žibovca.

Za zblížanje s Čehoslovaki

Ljubljana, 24. aprila.

V ponedeljek zvečer je bil v prostorih »Zvezde« letošnji občni zbor Jugoslovansko-čehoslovanske lige, združen z občnim zborom izvršnega odbora lig iz Slovenije. Odbor je postavil na dnevni red predavanje profesorja Ivana Vavpotiča o baročni Pragi. Predavatelj je z lepo izklesano besedo podal zgodovino baročnih stavb v Pragi: v teh stavbah se zreali doba protireformacije in prodor italijanske umetnosti na Češko. Predavatelj je ponazoril svoja izvajanja s skriptičnimi slikami. Predavanja se je udeležilo prav lepo število prijateljev čehoslovanske republike in umetnosti.

Na občnem zboru je posle vodeči podpredsednik dr. Egon Stare podal podrobno poročilo o plodovitih delovanju lige v preteklem letu in zbranim sporočil, da je poslanec Rasto Pustoslavšek odločil predsedniško mesto, čes, da je prezaposlen. Odbor je prišel do zaključka, naj bi občni zbor imenoval poslanca Pustoslavška za častnega člana. Občni zbor je predlog sprejel. Tajnik, nadsvetnik Govekar, je prebral še svoje poročilo o delovanju lige. Ugotovil je, da je število članov naraslo v preteklem letu za 45. Sledila so še poročila blagajnika, gospodarja in drugih odbornikov. Prof. Burjan je z veseljem poudaril, da je vse pripravljeno za organizacijo podmladka. Omenil je tudi, da se tečaj českega jezika že od leta 1926 prav lepo razvija. Letos se jih je udeleževalo 163 učencev. Tečajev je bilo 10, osem srednješolskih, eden za širšo javnost in eden za naraščaj.

Pri volitvah je dr. Krivic predlagal, naj bi dr. Egona Stareta izvolili za predsednika. To se je tudi zgodilo. V odbor je prišlo nekaj novih članov, in sicer dr. Vladimir Murko, dr. Vladimir Grosman, operni ravnatelj Mirko Polić, dramaturg Pavel Golja, Rudolf Juvan in ing. Leskovec; kot namestnika pa ing. Franc Zelenko in akademik Boris Urbančič. Za 1. tajnika je bil izvoljen dr. Ražem. Občni zbor je pozdravil v imenu jugoslovanskega profsorskega društva profesor Logar, ki je obnem poročal, da so se v profsorskem društvu osnovali odseki za zblížanje med slovanski narodi; tako obstoji poseben odsek za pospeševanje stikov s Čehoslovako in ta odsek bo stopil v stik s čehoslovako ligo. Poročilo prof. Logarja je občni zbor vzel z veseljem na znanje. Občnega zbora so se udeležili odposlanci čehoslovanskih lig na Bledu, Mariboru, Celju in Ptuj.

Na občnem zboru izvršnega odbora so bili izvoljeni za predsednika dr. Stare, za podpredsednika g. Govekar, za tajnika dr. Vladimir Murko. Čehoslovanske lige v Sloveniji odpošljejo na občni zbor Zveze jugoslovansko-čehoslovanskih lig v Belgradu posebne odposlance. Delegacija namerava predložiti resolucijo, ki pozdravlja sklenitev pakta Male antante ter predlaga, naj bi se sprejela kulturna konvencija med obema državama; nužno je potrebno izvesti tudi zblížanje jugoslovanske in čehoslovanske zakonodaje. Zborovanju je prisostvoval tudi čehoslovanski generalni konzul ing. Sevrčik. Na zborovanjih se je zopet pokazalo, da je ljubljanska liga najbolj delavna v Jugoslaviji in da se zanjo še posebej zanimajo češki listi, ki so prav te dni priobčili laskava poročila o českem tednu v Ljubljani.

Pri priči mrtev

Ptuj, 24. aprila.

Snoči je prišlo v Juršinci do prepira med fanti. Ob tej priliki je bil ustreljen 22 letni Konrad Polanec. Bil je pri priči mrtev. Ustrelil ga je 23 letni posestnikov sin Janez Holc iz Zagorčevce. Orožniki so ga aretirali in izročili sodišču. Priznava dejanje, a izgovarja se s silobranom. Obdukcija se je vršila pri Sv. Andrežu v Slovenskih gorah. Komisija je ugotovila, da je krogla iz revolverja prebila srce, pljuča in žilo odvodnico ter obšla v hrbtnici. Ljudstvo dejanje ogorčeno obsoja.

Koledar

Sreda, 25. aprila: Marko, evangelist; Ermin.

Novi grobovi

† Na Vrhnikih je umrla 24. aprila t. l. g. Elizabeta Ogrin, roj. Tomšič, vdova po akad. slikarju Simonu Ogrinu. Pogreb bo v četrtek, 26. aprila t. l. ob 9 dopoldne. Naj ji sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

† V Naklem je umrl v 58. letu starosti g. Egidij Resman, posestnik in trgovec. Zapuščena žena in tri otroci. Mir in pokoj njegovi duši! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Osebnosti

== Poroka. V ponedeljek sta se poročila na Brezjah g. Janez Dovč in gdč. Roza Juras, oba iz znanih ljubljanskih rodbin. Obilo sreče!

== Imenovan je diplomirani inženjer Milan Pajk za uradniškega pripravnika v Zagrebu pri saviški divizijski oblasti.

== Napredoval je za zvanika II. skupine pri poveljstvu ljubljanskega voj. okrožja Franjo Vavpetič.

Ostale vesti

— Dež za solnce mora biti... Iz Kamnika nam poročajo: Preveč smo hvalili vročino in zgodnje poletje, zdaj pa nam je april pokazal, da nam noče ostati nič dolžan. Ko so se včeraj za nekaj časa razkadle megle nad Kamniškimi planinami, smo lahko opazili, da so vrhovi pobeljeni z novim snegom, ki sega globlje na zapadni kot pa na vzhodni strani. Smučarji bodo imeli na Kravacu, na Veliki planini in na Koroski še prav ugodno smuko. Če se zjasni, je pod planinami, kjer je že vse v cvetju, velika nevarnost slane.

— V prilogi Službenih novih od 21. t. m. je objavljena »Naredba o društvi vseučiliških slušateljev« in »Pravilnik o upravi ekspropriranih gozdov«.

— Veliko število tujcev v Dubrovniku. S parnikom »Prestolonaslednik Peter« je prišla v dvik prva skupina švicarskih turistov. V jo bosta priplula v Dubrovnik čezocanski parnika »Oceania« in »Saturnia«, na katerih je skoro dvatisoč potnikov. Sploh je v Dubrovniku letos že veliko tujcev. Med drugimi se mudi v Dubrovniku sarajevski nadškof dr. Ivan Sarič.

— Prve češnje v Hercegovini. V Mostar so le dni prinesli na prodaj prve letošnje domače češnje. Prodajajo jih po 30 Din kilogram. Tudi zeleni grah je že na razpolago po 30 Din kilogram, zgodnji krompir je pa po 16 Din.

— Novo ležišče železne rude. Iz Bihača poročajo: Blizu starega grada Ostrožaca nad reko Uno so te dni našli novo plast železne rude, ki se razteza 300 m daleč. Kakor se vidi, ima ruda velik odstotek železa. Nekaj rude so poslali v plavže, da bodo ugotovili odstotek železa. Najdišče rude je oddaljeno od železniške postaje samo dva kilometra.

— Ljudje, ki trpe na hudem zaprtju in jih vrhu tega muči preobilica krvi v spodnjem delu telesa, valovanje krvi proti možganom, glavobol in utripanje srca ter trpe na obolenjih sluznice debelega črevesa, ranitvi istega, hemeroidih in tvorih, jemljejo zjutraj in zvečer četrtinko naravne »Franz-Josef« grenčice. Vodilni zdravniki kirurški zavodov izjavljajo, da so z najboljšim uspehom uporabljali »Franz-Josef« vodo pred in po operacijah.

— Praznovrnost v Bosni. V vasi Živice v Bosni se je spet ponovil slučaj, ki kaže, kako zelo je še vedno razširjena praznovrnost. Okrog 50 let je živel v tej vasi posestnik Ivan Malicki, ki je bil precej bogat in se je pečal s posojevanjem denarja. Zahteval je neverjetno visoke obresti. Sicer je pa starec živel pravo čudno življenje. Izdajal se je za velikega siromaka in je pogosto hodil v mesto beračit. V vasi so ga cenili kot dobrega vedečevalca in napovedovalca usode. Ker je bil zadnji čes bolan, je prišla k njemu njegova družina iz Ukrajine. Te dni je starec umrl, noben kmet pa ga ni hotel nesti na pokopališče, ker se je po vasi razširila vest, da se je izpremenil v vampirja. Šele na po-

sredovanje občinske oblasti so ga prepeljali na pokopališče in pokopali. Prvo noč po pogrebu je šla orožniška patrulja slučajno mimo pokopališča in videla tam skupino kmetov. Ko sta se orožnika približala, so kmetje zbežali na vse strani. Orožnika sta našla odkopan grob Malickega, njegovo truplo je ležalo poleg groba in je bilo prebodo z globovim koleom. Kmetje so se poslužili starega običaja, da bi bili rešeni vampirja. Orožniki so aretirali sedem kmetov, med katerimi je bil tudi vaški starešina.

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvavih navalih, glavobolu, splošni slabosti vzemite jutraj na tešče kozarec »Franz Josefov« grenčice.

— Po mesecu dni odkrit zločin. V bližini vasi Mol ob Tisi so potegnili iz vode truplo mladega moškega, ki je bilo že v zelo razpadlem stanju. Sodna komisija je dolgo časa zaman poskušala ugotoviti njegovo identiteto. Ugotovila je, da je bil nesrečnež zadavljen in nato vržen v Tiso, ker so se na telesu še dobro poznali znaki nasilja. Mrtvec ni imel pri sebi nobenih listin. Naslednji dan pa se je javil pri komisiji brivec Miloš Bujačkov iz Nove Kaniže, ki je v umorjenem spoznal svojega nečaka 18-letnega Pajo Bujačkova, ki je pred mesecem dni izginil. Miloš Bujačkov misli, da je njegovega nečaka spravil s sveta kak tekmeec v ljubezni, ker mu je nekdo svojočasno že grozil. Orožništvo in sodnija energično vodita preiskavo, da bi dognala zločinca.

— Za srce, ledvice kamne, jetra, želodec, no-tranje žile in čiščenje krvi je vendar najboljša naša Radenska slatina. Zahtevajte vedno in izrecno le Radensko slatino.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča sledeče knjige: Cohausz: Du im Jenseits. Eine Arznei gegen unnötige Todesfurcht. 64 strani. Nevezano Din 8. — Minichbaler: Messe und Leben. Katehetska obravnava sv. maše. 218 strani. Nevezano Din 60.50. — Penz: Standes Lehren. Aus der Praxis. I. zvezek. Jungmänner und Männer. 172 strani. Nevezano Din 54. II. zvezek: Jungfrauen und Frauen. 180 strani. Nevezano Din 49.50. — Poppe: Eucharistische Pfarreseelsorge. Wohlgepflegte Öftere hl. Kommunion. 118 strani. Din 24. — Puntigam: Exerzitien für Laien. 27 govorov za duhovne vaje z ozirom na mladino. 158 strani. Nevezano Din 30. — Rubatscher: Die Exerzitien unserer Rettung. 151 strani. Nevezano Din 31.50. — Schilgen: Du und Er. Des Mädchens Stellung zum Jungmann. 274 strani. Nevezano Din 58. — Schilgen: Du und Sie. Des Jungmanns Stellung zum Mädchen. 224. Nevezano Din 52. — Schilgen: Junge Helden. Ein Aufruf an Jungmänner zu edlem Streben und reinem Leben. 207 strani. Nevezano Din 43.

— 5 kilometrov kuhinjskih cunj. Tako strašno dolga vrsta bi jih bila, ko bi položili vsa tisto kopicu kuhinjskih cunj, ki jih gospodinja v svojem zakonu opere, drugo na drugo. Prava sreča je, da gospodinja dandanes ni več treba obdelovati vsakega kosa posebej z mencačen in krtačo — da se ji kljub silnemu kupu perila ni več treba mučiti: saj ima samodejni Schlichtov Radion, s katerim opere vse brez truda in prizanesljivo. Tako si prihrani čas in trud, perilo pa se varuje in ostane dolgo kakor novo. (2930)

— Pri odebelenosti vzbuja redna zdravilna uporaba naravnih »Franz Josefov« grenčice jako delovanje črevesa in dela teko vitko

Tržič

Blagoslov novih orgel v Tržiču 22. aprila 1934 bo ostal vsakemu v najlepšem spominu. G. stolni dekan dr. Kimovec je izvršil to lepo slovesnost ob asistenci šestih duhovnikov. Hkrati se je vršil cerkveni koncert, ki ga je tvorilo 18 lepo izbranih točk. Samostojne orgelske točke sta izvajala g. prof. in skladatelj M. Tome ter domači organist g. Martin Planinšek. Ob sta svoje točke prav precizno izvedla, tako da smo imeli priliko poslušati lepo in močno orgel, katere je v posameznostih s kratko zgodovino orgel lepo in z njemu lastno živahnostjo in šegavostjo razložil g. dr. Kimovec. — G. mojster Jenko je lahko ponosen nanje, saj se mu je delo posrežilo v toliki meri, da lahko stavimo tržičke orgle (dasi je še nekaj starega zraven) posebno kar se tiče »plen«, med njegova najboljša dela. Pa tudi Tržičani so se zavedali slovesnosti, ki se vrši samo vsakih 100 let. Cerkev so popolnoma napolnili. (Mimogrede mi je prišlo na uho, da so se, kakor že sicer, posebno pa še danes, skazali prav darežljive. Lepo je to slišati. Čast vam!) Tudi pevski zbor (mislim, da jih je bilo okoli 40) je svojo nalogo častno rešil. Če bi imeli še par izrazi-tejših glasov, bi naše želje popolnoma zadovoljili. (Kogar bodo zanimala še kakšne podrobnosti, naj pa odpre eno izmed prihodnjih številk »Cerkv. Glasbenik« ali »Pevca«.) — L.

Desetega brata v Delakovi predelavi so prejšnjo nedeljo z velikim uspehom odigrali igralci Podpornega društva »Pekos«. Ker bi to delo še mnogi, zlasti okoličani, radi videli na odru, bo v nedeljo ob treh popoldne ponovitev v »Našem domu« v Tržiču.

Izubljen

je ta zob, če ga takoj ne zalijemo. Ostanek jedi se je zajedel med zobe, ustvarja se mlečna kislina in razkroja zobno sklenino. Posledica tega je majhna luknjica. Dnevna nega s Chlorodont zobno pasto ščiti zobe pred prezgodnjim razpadanjem, ohranjuje jih zdrave in dela sijajne bele.

Tuba Din. 8.-, velika tuba Din. 13.-.

Novo mesto

Masa ljudstva za pok. p. Hugolina Sattnerja bo v četrtek ob 7 jutraj v tukažnji frančiškanski cerkvi. Ker je bil pokojni tukažnji rojak in je tudi deloval v tem kraju 16 let deloma kot samostanski predstojnik, deloma kot organist in pevovodja frančiškanskega zbora ter učitelj glasbe na tukažnji gimnaziji, pričakujemo, da se bo občinstvo zadržalo v obilnem številu udeležilo.

Dar za nagrobni spomenik skladatelja Ignacija Hladnika. Pomnoženi frančiškanski pevski zbor, ki je priredil 15. aprila t. l. cerkveni koncert, je daroval ves čisti dobiček v znesku 1600 Din vdovi gospe Hladnikovi za postavitev nagrobnega spomenika.

Nogometna tekma. SK Sparta (Karlovce) : SK Elan 3:1 (2:0). Prijateljsko srečanje, ki pa ni navdušilo občinstva, mestoma živahna igra ni dosegla kake sportne višine. Domačemu napadu manjka odločnosti, zadovoljiva je le ožja obramba.

Naznanila

Liubljana

1. Visti iz Bolgarije. To je predmet predavanja, ki ga bo izvedel dr. Fr. Strel v četrtek ob 8 zvečer v v. ravnih dvorani hotela Union. Pokazal bo lepe skriptične slike iz Sofije. Po predavanju bo občni zbor »Slovanskega kluba«.

1. Občni zbor Slovenskega Planinskega Društva. (Osnovne društvo) v Ljubljani bo v petek, dne 27. apr. ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red zborovanja je sledeči: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Obratna. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Poravn. 6. Izpovedba društvenih pravil. 7. Pravilnik Planinske organizacije. 8. Volitev delegatov za skupščino. 9. Program bodočega dela. 10. Samostojni predlogi in razmeritve.

1. Kino Kodeljevo. Danes ob 8 »Nedolžnost z dežele«. V glavni vlogah Lneie English in Ralph A. Roberts. Cene znizane.

1. Pevski društvo »Kraško-Trnovo« priredi za svoj 15letni obdobje jubilejni koncert v petek 27. aprila ob 20 v dvorani Filharmoničnega društva.

1. Našna služba imata lekarni: mr. Trunkov ded., Mestni trg 4, in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

Maribor

m Duhovniški sestanek. Jutri v četrtek ob 20 pol 16 v frančiškanskem samostanu duhovniški sestanek in seja odbora III. reda.

m Magdalenci imajo jutri v četrtek ob 20 na odru sestanek. Udeležba obvezna.

m Predavanje o zavarovanju bo v nedeljo 29. t. m. ob 10 v krčevinski soli. Predava g. Franjo Zehot. K predavanju so vabljeni vsi zastopniki zavarovalne v Mariboru.

m Združenje gledaliških igralcev vzporedi v soboto 28. t. m. veselje českega pisatelja dr. Stojke »Stari grehi«. Čisti dobiček te predstave gre v pomočniški fond gledaliških igralcev. »Stari grehi« ne pridejo v obzira ter ne veljajo bloki.

m Akademsko kongregacija ima danes v sredo ob 20 v kapeli pri op. frančiškanih svoj redni sestanek.

Celje

m Sestanek Apologetičnega odbora DMK bo drevi. Na dnevnem redu je predavanje o Katoliški akciji.

m Francoski kroček priredi v petek 27. t. m. ob 18 v Narodnem domu javno francosko predavanje. Predaval bo lektor g. Lacroix iz Ljubljane o francoskem časopisu in o sodobnem časnikařtvu. Vstop vsakomur prost.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Sreda, 25. aprila: Belgrad nekdanj in sedaj. Red B. Četrtek, 26. aprila: Bratje Karamazovi. Red A. Petek, 27. aprila: Zaprti. Sobota, 28. aprila: Celjski grofje. Izven. Znizane cene od 6 do 20 Din.

OPERA (Začetek ob 20)

Sreda, 25. aprila: Poljska kri. Red Sreda. Četrtek, 26. aprila: Carmen. Red Četrtek. Petek, 27. aprila: Zaprti.

Dr. p. Roman Tominec O. F. M.:

Skozi štiri države

(Dalje.)

Gospod Witteveen razlaga med izletom, kako je pri njih doma. Ima devet otrok in s smehom moža pripoveduje, da so imeli nek klub samih gospodov in da je bil on kljub temu, da ima devetero dece, še vedno na zadnjem mestu... Pristavil je, da prav to dela katoliške družine močne in da prav ta pripravljeno za žrtve najbolj imponira protestantom in izven cerkve stoječim.

Proti večeru se vrnem, bil je res lep popoldan poln zanimivosti in novih vtisov. Naslednji dan smo povabljeni tja na večerjo.

Dobro večer, dragi moj fant! To je namreč Oberžan Drago, izseljeniški duhovnik, ki je prišel zvečer v samostan, da se razgovori-mo za naslednji dan. Tu sem prvič zasluhl v tistem kratkem razgovoru, ki je trajal komaj dobro uro, veličino in lepoto dela izseljeniškega duhovnika. Vse polno postaja, vsepovsod slovenske družine, nikjer svoje cerkve, povsod gostje, če tudi ljubi, povsod tujci, četudi prijazno sprejeti.

In ta fant od fare vam je droben, vitke postave, skoro slabotni in vendar tako vztrajen, tako potrpečljiv in vendar poln resnične in prave ljubezni do naših delavcev, rudarjev in izseljencev. Vse za druge, zase tako zelo malo.

Poleg njega dela P. Teotim Van Volzen. Moj sobrat je, ne bom hvalil, in vendar moram reči, da ga Slovenci imenujejo samo: »naš P. Teotim«. Vedno voder, vedno ljubezni, vedno pripravljen vsakemu pomagati. Ni prijetna stvar pritiskati kljuko, ni

prijetna zadeva posedati v predsobah ravnatelj, gospod Oberžan in P. Teotim to delata. In Bog ve za to delo. Ne vem, kako to, ampak nekajkrat, ko sem P. Teotima delo in njegovo ljubezno do nas Slovencev razmišljal, sem si ga želel videti v slovenski narodni noši. Kako lepo bi pristojala tej nekoliko zagoreli glavi slikovitost naše noše. Šele ko sem primerjal obraze ostalih sobratov z njegovim, sem videl odkod ta želja, zakaj četudi pristen Holandec iz staroslovanskega mesta Delfta, kjer je doma po vsem svetu znani porcelan z modro ornamentiko, je vendarle njegov obraz čisto poseben, nam tako blizu in našim ljudem tako zelo ljub in drag.

Nedelja. Na tri vetrove gremo. P. Teotim v Eljgolshoven. Jaz v Brunsum, kam je šel Drago, pa res ne vem. Povsod so bile slovenske pridige in sv. maša s slovenskim petjem. Kaj to pomeni našim ljudem, ve le tisti, ki je bil v tujini in bil navezan čisto sam nase, komaj da je razumel nekaj drobcev jezika.

Tako dela g. Oberžan že peto leto in roko v roki z njim P. Teotim. Menim, da je tako delo vredno imena: »apostolate«.

Brunsum. V kapeli sester III. reda sv. Frančiška se vrši slovenska služba božja. Je to čisto posebno občute, ko človek prvič v docela tujem kraju začuje slovensko pesem. Čudno me je prevzelo, ko je zadonela po lepi kapeli slovenska molitev in nehoti mi je tudi beseda pri cerkvenem govoru drugače tekla kot sicer. Med mašo je bilo precej sv. obhajil. Priznati moram, da so vse sestre, sekerkoli sem bil in kjer imajo naši Slovenci enkrat ali dvakrat svojo službo božjo, našim ljudem zelo naklonjene. To ni samo vljudnost, to je že ona izrazita apostolska miselnost: Zavoljo

Boga biti dober. Po maši so imeli možje društva sv. Barbare svoj sestanek. Povabili so me, naj se ga udeležim in ni mi bilo žal, zakaj že to, da nekaterim, ki so že tam pet do deset let, teče govorica še vedno po domače, že to mi je bila sladka zavest. Videl sem pa tudi in zasluhl, kako je izseljenjski kruh trd in skopo rezan. Iz tistih poročil, ki so jih podali posamezniki, se je čula negotovost za bodoče dni in tisti bridka zavest, danes se in jutri morda že ne več, samo beseda: »Vas ne potrebujemo več.« in delavce z družino je na cesti, zakaj naša država nima nobene konvencije z Nizozemsko. Popoldne sem le za silo ujel tramvaj. Obed v samostanu. Kmalu po kosilu pa je bilo določeno, da se odpeljem v Eijgelshoven, da imam tam popoldanski govor, ki bi bil zaeno povabilo na misijon za prihodnji teden, in še pete večernice. Z najboljšo voljo, da uredim vse prav, korakam na kolo-dvor, ko se pa znajdem pred tistim okencem, pa naenkrat nisem mogel ugotoviti imena, kam se peljem, en čas sem dopovedoval uradniku, kako in kaj, pa sem bral na začuden obrazu, da le tu in tam kako besedo razume, potem sem pa kratkih besedi prosil, naj mi prebere imena postaj, tako za eno uro daljave. Sedaj me je razumel in smeje se, je začel brati imena, jaz pa kar slovensko vmes: »Jo že imamo,« tako sem prišel pravočasno v pravi kraj. V vlaklu sva se dobila z gospodom Oberžanom, ki je imel seboj filmski aparat.

»Gezellenhuis« zasebnega rova Laure. Sprejme naju rektor Vilhelm Ritten. Zelo ljubezni gospod, katerega blago srce sem imel priliko spoznati še kasneje pri misijonu.

Kapela je bila do zadnjega kotička zasedena in še po stopnicah ter na hodniku. Sestre so bile prav tako vesele kot jaz ali pa še bolj. Zvečer zopet nazaj v Heerlen in naslednji dan v ponedeljek zjutraj se je pričel misijon Heerlerheide. Od Heerlena pri-

bližno oddaljen kot Ljubljana-Vič. Cerkev je tro-ladijska, močena in velika, z dvema stolpoma, zidana v modernem romanskem slogu. Zupnik je bil že obveščen, govori so bili napovedani ob 9 zjutraj in 7 zvečer. Kljub temu, da so imeli posamezni precej daleč, celo nad eno uro, so vendar hodili z razveseljevo gorečnostjo in ljubezno. Zlasti zvečer je bilo mnogo mož, ki pa so imeli za seboj po 8 ur težkega dela v jami. Vsak večer smo imeli pete litanije, seveda brez orgel, le gospodična Marija Azmanova, ki je za naše izselence, zlasti pa za naše slovenske otroke, pravi angel, je pričlenjala naprave, ostali pa so sledili. Kajkrat sem opazil, da so prihajali na kor poslušat posamezniki tuji duhovniki, pa menda tudi gledat, kako kaj Slovenci obiskujejo misijon.

Naslednji dan smo se oglasili pri voditelju celotnega misijona za celo farno, ki obsega sestero narodnosti: Poljake, Nemce, Madžare, Italijane, Slovence in seveda Holandce. Voditelj misijona je bil dr. B. Lijsman, C. ss. R., tajnik pokojnega kardinala Rampolle. Pomagali so mu še trije drugi patri, ker se tam misijon vrši v obliki pravih duhovnih vaj, strogo ločenih po stanovih, otroci zase, fantje zase, dekleta zase, žene in možje zopet zase, vse pod kontrolo, vsako družino obiščejo najmanj dvakrat, tako da je potem vsa župnija do kraja prenovljena. Domenili smo se, da bo sklep misijona skupen, in sicer v nedeljo popoldne, tako da bo vseh sestero narodnosti prišlo do veljave. Vsaka narodnost naj ima petminutni govor in nato ljudsko petje. Teden je naglo pri kraju, zlasti če je neprestano delo in vedno novi vtisi. Vsak večer po litanijah smo se zbrali kar sredi cerkve in peli posamezne pesmi za vajo. Za nedeljo smo se pa odločili, da zapojemo tisto, ki smo jo peli na Stadionu ob priliki biserne sv. maše: O Marija, naša ljuba Mati.

(Dalje prihodnjic.)

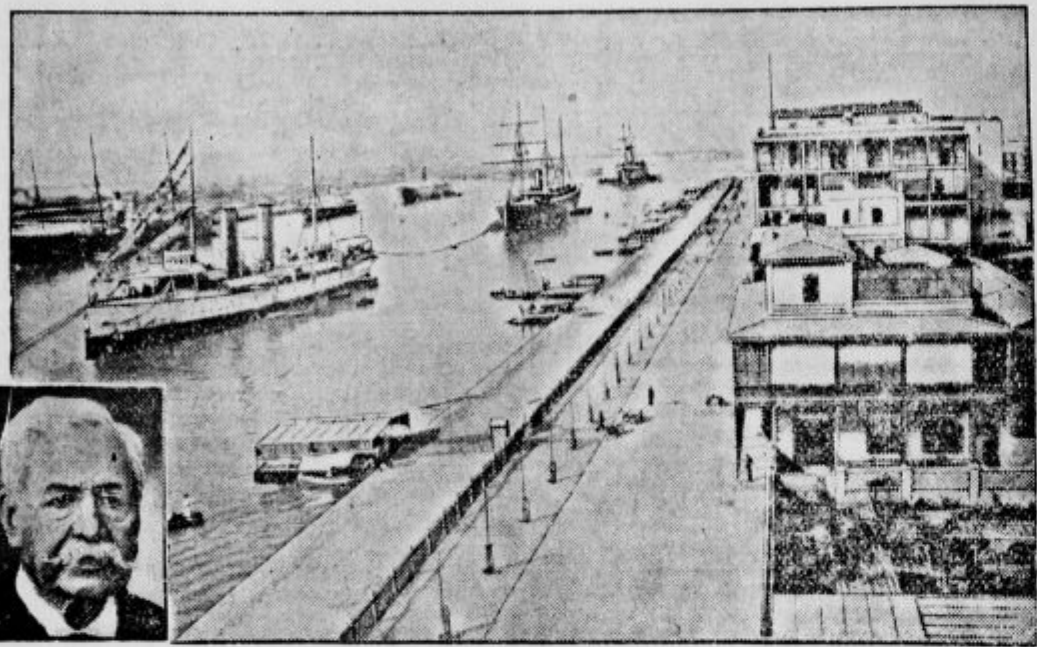
Pred 75 leti so zasadili prvo lopato v Sueški prekop

Uresničenje tisočletnih sanj

Danes poteče 75 let, odkar so zapeli ob Port Saidu moderni stroji in lopate, da bi se pod njimi odprl prekop, ki bi vezal Sredozemsko morje z Rdečim. Tedaj se je začelo veliko delo, za katero je napravil načrte ženjalni Francoz Ferdinand Lesseps:

Ze v davnih časih so narodi sanjali o tem načrtu in prekopu, ki se danes imenuje Sueški prekop. Grško izročilo pravi, da je že Ramzes Drugi, ki je vladal od 1292 do 1225 pr. Kr., zgradil takšen prekop. Kot zgodovinsko dejstvo se navaja, da je Reho kot naslednik Psametiha, ki si je zgradil krasno trgovinsko in vojno morinarico, s svojimi ladjami vozil po Ramzesovem prekopu in da je začel kopati nov prekop, ki naj bi vezal Nil z Rdečim morjem. To delo je izvršil šele Darij I. sto let pozneje. O tem

same 16 centimetrov višja kakor gladina Sredozemskega morja. Strah, da bi v primeru, da bi se prekop gradil, voda vdrla iz Rdečega morja v Sredozemsko, ni bil torej upravičen. Takrat je vladal na Francoskem Napoleon III., oblastnik, ki je hrepenel prav po takšni slavi kakor Napoleon I. sam. Takšni načrti so našli pri njem močno oporo. Kmalu se je zglasil tudi ženjal, ki je bil potreben za tehnično izvršitev takšnega dela. To je bil Francoz Ferdinand Lesseps. Bil je prijatelj egipčanskega podkralja Said paše. Ta mu je že leta 1845 izdal dovoljenje za pričetek dela. Izdali so veliko posojilo v 400.000 delnicah po 500 frankov. Francija je kupila več kakor polovico delnic, Said paša četrtino, ostale delnice sta pokupili večinoma Avstrija in Rusija. Anglija in Nemčija se za

Pogled na Port-Said ob vходу v Sueški prekop. Na levi Ferdinand de Lesseps. Delo za prekop je trajalo 10 let in pol in je stalo 380 milijonov zlatih frankov. Ferdinand de Lesseps je zgradil tudi dva velikanska pomola, ki segata v Port-Saidu nad 1 kilometer v morje.

pričajo najdbe kamenitih blokov v bližini Campement Madama. Viharji so večkrat prekop zasuli s peskom, tako Ptolomeji, kakor tudi cesar Trajan in zavojevalec Egipta general Amr-lbn el As so prekop zopet očistili. V teku poznejših stoletij je puščava zmagala nad kulturo, prekop so peščeni viharji za vselej zasuli.

Šele Napoleon Bonaparte je l. 1798 na svojem pohodu skozi Egipt spoznal pomen takšnega prekopa, ki bi vezal Sredozemsko in Rdeče morje. Prekop bi bil za Francijo izrednega pomena. Svojeemu prvemu inženjerju Luperju je dal nalog, da napravi načrt in naj izračuna višino gladine Sredozemskega in Rdečega morja. Luper je prišel do senzacionalnega zaključka, da leži gladina Rdečega morja 11 metrov višje kakor Sredozemsko morje. Kdo bi si po tej ugotovitvi upal prekopati ožino med obema morjema? Ali ne bi s strahovito silo vdrla voda iz Rdečega morja v Sredozemsko? Kaj naj bi potem nastalo v Sredozemskem morju, posebno ob njegovi obali? Ali ne bi morje vdrla čez bregove?

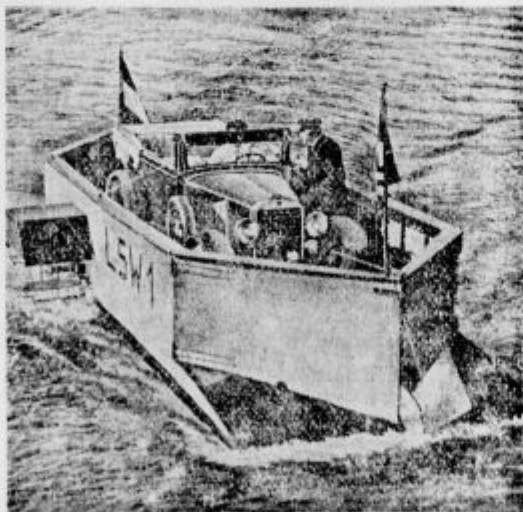
K sreči se je pozneje izkazalo, da so bili računi inženjerja Luperja zmotni. Skoro 50 let pozneje, to je v letih 1846 in 1847 so prišli izvedenci Anglež Stephenson, Francoz Talabot, Avstrijec vitez Negrelli ter Egipčan Linart Bellefonds Bey na to, da je gladina Rdečega morja

posojilo skoro nista zmenili. Angležem načrt za prekop sploh ni dišal, ker so računali, da bo Francija dobila hitrejšo zvezo do Indije in pričela izpodrivati Veliko Britanijo na Daljnem vzhodu.

Said paša je poleg tega obljubil, da pošlje Lessepsu 20.000 felahov, ki bodo robotali. Vsak mesec jih bodo zamenjali z novimi, svežimi silami. Ti delavci so delali napol nagi. Toda kdaj bi bilo delo dovršeno brez modernih strojev, brez strojni, svedrov in železnice, ki so odvažale ogromne kupe izkopane zemlje. Še l. 1868 je bilo pri delu zaposlenih 12.000 ljudi in 2000 konjev ter okoli 200 raznih strojev. Sto ladij je po morju odvažalo pesek in zemljo.

Dne 18. novembra 1869 so prekop odprli z izrednimi slovesnostmi. Egipčanski kralj je bil tisti dan ves iz sebe radi neizmerni radosti. Nič manj kakor 20 milijonov frankov je izdala egipčanska vlada za te slovesnosti.

Parnik, ki plove n. pr. iz angleškega pristanišča na Daljni vzhod, si skrajša vožnjo za kakih dvajset dni, ker lahko plove skozi Sueški prekop in mu ni treba napraviti dolge poti okoli Afrike. Čeprav mora za prehod skozi ta prekop plačati prav težke zlatnike — saj gre taksa, ki se določa po tonaži, v stotisoče, stane vožnja skozi prekop še vedno manj kakor pa vožnja okoli Afrike.

Nekemu podjetnemu tehniku je prišlo na misel, da bi zgradil posebne vrste splav, s katerim bi prevahal avtomobile čez jezera. Avtomobil sam zavoji na splav. S pomočjo motorja, ki sicer žene avtomobil, se spravijo v tek kolesa na splavu in ta poganjajo splav sam. Nov izum je zelo praktičen in ekonomičen.

Landru v Indiji

V Haidarabadu je policija aretirala zverino v človeški podobi, ki so jo takoj nazvali indijskega Landruja. Ta človek je zvalil v svojo vilo že enajst žensk, ki so bile vse iz tako zvane boljše družbe, in jih navadno tretji dan neusmiljeno »adavil«. Trupla je vrgel v bližnjo reko. Zadnja žrtev, to je dvanajsta ženska, mu je k sreči ušla. Nato ga je ovadila.

Zrcalo za šoferja

Na nevarnem križišču VI. okraja v Parizu so postavili na dva droga velikansko zrcalo, da šofer lahko v njem vidi avtomobil, ki prihaja iz druge ulice.

Mati: »Miš je v mleko padla! si jo vzel ven?«
Jurček: »Ne! Nater sem vrgel mačko, da jo ujame.«

Življenjska modrost Škota

Da so Škotje tako zelo varčni, da to že meji na skopušnost, je splošno znano in šalivci so v neshetih smešnicah dali izraza tej pretiranosti. Tu nekaj najnovejših:

Anglež in Škot sta potovala po Egiptu in seveda prišla tudi do piramid. Anglež je zrl nanje z občudovanjem ter vzkliknil: »Silno, veličastno!« Škot pa se je vedel čisto po svoje, ko je ogledoval zgodovinske stavbe ter dejal: »Škoda tolikega zidovja, ki ne donaja nobene najemnine!«

Neki Škot, ki je vse življenje prebil visoko v gorah, je prvokrat prišel v London in strmel. Stopil je tudi v velikansko poštno poslopje ter pri okenu, za katerim je sedela gospodična, zaklical: »Dajte mi četrt kile prekajene slanine in kos kruha!« »Tu ne prodajamo takih stvari,« je pojasnila uradnica smeje. »Ne?« se je začudil Škot, »potem ste pa še zelo daleč za nami. Pri nas dobite na pošti meso, jajca, sadije, vžigalce in še sto drugih reči. Tu v Londonu pa niti špeha ne!«

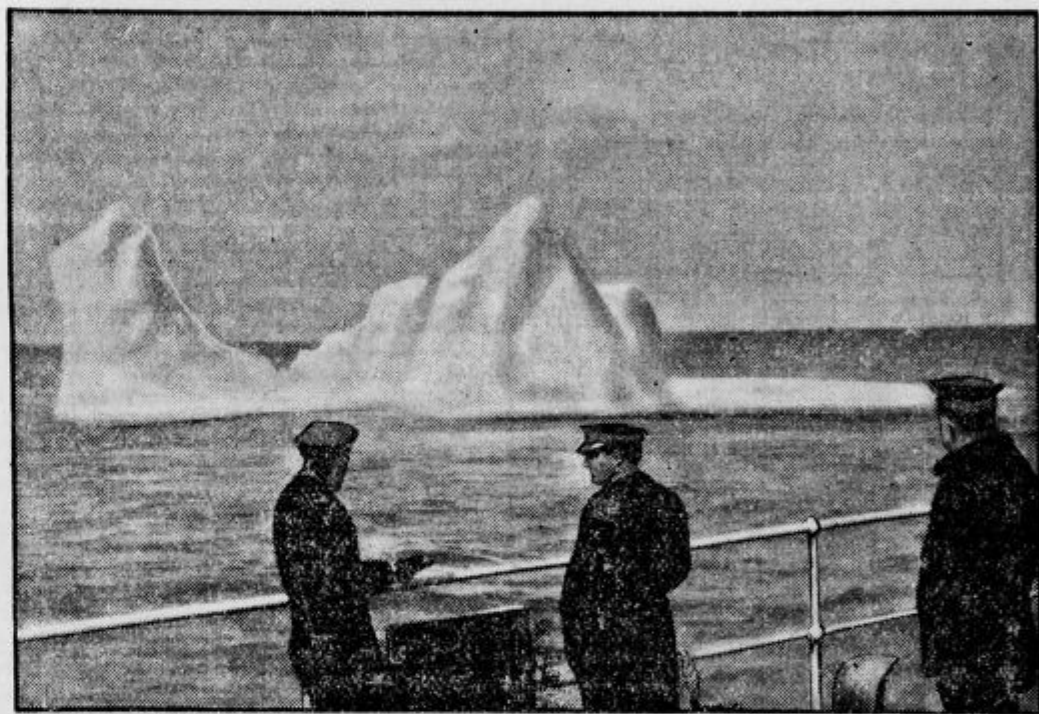
Ko je angleška kraljica Viktorija nekoč potovala po Škotskem, ji je v nekem kraju bogat Škot poslal krasno košarico najbolj izbranega grozdja. Kraljica ni samo sprejela darila, pač pa se je tudi zahvalila s kratkim pisemcem. Gospodar je bil prepričan, da bo njegov vrtnar zelo ponosen na to, zato je stopil s pisemcem k njemu. Vrtnar, častljiv Škot, je počasi bral lastnorочно pisane vrstice angleške vladarice. Nato pa je dejal nasproti »vojemu gospodarju: »Pa nič ne omenja, da bo poslala prazno košarico nazaj!«

Dva škotska brata sta že v rani mladosti prejela od očeta temeljit pouk o varčevanju in se po tem tudi vse svoje življenje ravnala. Eden izmed njih je šel v London, dobil službo in tam tudi ostal. Dvajset let je minulo, a nikoli nobenega obvestila od doma, sam pa tudi ni pisal. Škoda znanka! Brzobjavka do 10 besed stane na Angleškem 1 šiling in tak telegram je oni v Londonu prejel neke sobote. Brat, ki je bil na domu, je hotel na vsak način izbrati število besed in ker je bil kot vsi severnjaki navdušen sportnik, je poslal bratu sledečo brzobjavko: »Oče nenadoma umrl, pogreb torek, ASK 2: Hermes 1.«

Princezinja Julijana Holandska in levo zgoraj princ Bertil, tretji sin švedskega prestolnega naslednika. Oba se bosta v najkrajšem času zaročila. V zadnjem času prihajajo iz Holandskega več ali manj senzacionalna poročila o zarokah bodoče holandske kraljice; navadno pa ta poročila kraljevska hiša vedno zanika. O princu Bertilu so tudi že poročali, da se bo zaročil s preprosto meščanko iz Stockholma. Kmalu bomo videli, ali je kaj resnice na vseh teh vesteh.

Neki Škot je v hudi zimi potoval s sinom v namenu, da svojega potomca kolikor mogoče utrdi. Zalotila ju je noč, nikjer nobenega človeškega bivališča in primorana sta bila, da prenočita zunaj v gozdu. Ko sta si poiskala primeren prostor, si je sin zvalil kepo snega, češ, da ga bo imel za podglavnik. Oče pa je ježno vstal, rekoč: »In ti hočeš biti moj sin? Proč s tako pomehkuženostjo!« In sunil je kepo, da se je razsula.

Vremenoslovci so brodarke družbe opozorili, da se je to pomlad okoli 630 ledenih gor odtrgalo od ledenega morja in jih morski tok žene proti jugozapadu. Plovba čez Atlantsko morje bo torej splošni in poleti bolj nevarna. Naši bralci dobro vedo, kako tragično je končala največja ladja na svetu, »Titanic«, ki je treščila ob takšno ledeno goro.

V morju ie za 3 kvadril one dolarjev zlata

Brom pridobivajo iz morja

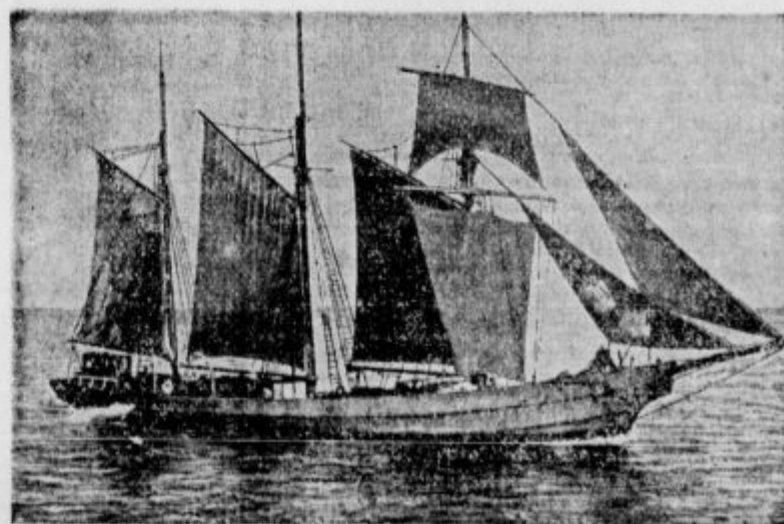
Pred kratkim se je vršila v Berlinu premijera novega tehničnega filma Ufe, »Zlato« mu je naslov. S pomočjo ogromnih napetosti električnega toka, menda sedmih milijonov voltov, poskušajo v filmu iz navadnega svinca pridobivati zlato in s tem osrečiti človeštvo. Danes pa že poročajo iz Amerike, da se je trem angleškim inženjerjem Thomasu Middleyeu, podpredsedniku Ethyl Corporation, Midlaidu H. Downu in Leroyu E. Stewartu, kemikom Down Company, posrečilo na podlagi novih poskusov pridobivati navadno zlato celo iz morske vode. Omenjeni so ustanovili pred leti v kraju North Carolina, to je v bližini mesta Wilmington, kemično tovarno za dobavo elementa broma iz morja ter izračunali, da je v vsem oceanu zlata v skupni vrednosti treh kvadrilijonov dolarjev (ne dinarjev)!

Na leto daje tovarna za milijon dolarjev broma, poleg tega pa šteje skozi tovarno v vodi raztopljenega zlata dnevno za poldrug kilogram,

trije kilogrami srebra, nekaj živega srebra in več drugih elementov. Na milijon enot morske vode pride 67 enot broma, toda šele na milijardo enot samo 2,4 enot zlata. Potemtakem je torej množina broma v oceanu 30.000 krat večja kakor množina zlata. Če računamo, da je v eni kubični milji zlata za 10 milijonov papirnatih dolarjev, in da je v sedmih oceanih naše zemlje nekako 300.000.000 kubičnih milj vode, tedaj hrani morje zlata v skupni vrednosti treh kvadrilijonov dolarjev. Čedno premoženje!

Na vsak način pa zadeva ni tako preprosta. Še marsikatero tehnično težavo bo treba premostiti, preden bo mogoče pridobivati drago kovino iz morske vode. Seveda bo v tem primeru zlato mnogo ceneje.

Po mnenju učenjakov so smatrali pridobivanje elementa broma iz morja še pred desetimi leti za fantastičen roman, ki leži samo na papirju ali v fantaziji Karla Maya ali Jul. Vernea.

Čuvajmo naše morje!

Pod tem geslom priredi naša »Jadranska straža« »jadranski teden« (od 29. aprila do 6. maja). Ob našem morju naj bo zdrav rod, zato pojde izkupiček prireditve za »jadranski dom«, namenjen slovenskim otrokom.

Šlepa miška

Aha! Vendar sem jo našel g. Debeluškarjevo!

Gospodarstvo

Gibanje hranilnih vlog

Narodna banka je začela v francosčini objavljati od letos tudi mesečna poročila in smo se prejeli drugo letošnje število teh poročil.

Iz teh poročil posnemamo o gibanju vlog tele podatke (v milj. Din):

	Posl. hr.	20 največjih	ostali	skupno
Drž. hip. b. zas. bank	zavodi			
1931	950	4.584	6.636	12.170
1932	1.194	3.578	5.454	10.226
1933	1.435	3.254	4.973	9.662
jan. 1934	1.499	3.239	5.101	9.839
febr. 1934	1.552	3.221	5.138	9.911

Iz teh številk je razviden vedno naraščajoči prirastek pri privilegiranih denarnih zavodih, ki bi bil še znatnejši, če bi pristeli še Obrtno banko

Obrtna banka kraljevine Jugoslavije

Iz poročila o računskem zaključku za 1933 je razvidno, da je lani banka predložila obsevnemu zboru velike odpise: ti odpisi so lani znašali 2.8 milj. Din, leta 1932 2.66, 1931 0.7 in 1.1930 0.4 milj. Din. To sicer ni znatna vsota v primeru z vsemi posojili, vendar pomeni veliko obremenitev za poslovanje zavoda. Čisti dobiček bi bil lahko za to vsoto višji. Prav posebno pa pade v oči dejstvo, kako velik del teh odpisov tvorijo sodni in odvetniški stroški. Ti so znašali lani okoli 170.000 Din, leta 1932 pa 184.000 Din. Ta vsota bi bila potrebna zmanjšanja.

Vloge so v banki lani narasle od 29.6 na 36.9 milj. Din, od tega pri ljubljanski podružnici od 0.8 na 5.1 milj. Din. Največji vložnik je v Ljubljani na tekočem računu Osrednji urad za zavarovanje delavcev, ki ima vlogo 1.7 milj. Din, za katero dobi samo 5.5%. To so naložbe neugodne zavarovalne panoge, katere donos je proračunan na 6% z ozirom na račune te zavarovalne panoge. Naravno je, da nižja obrestna mera vpliva na deficit te panoge zavarovanja. Kar se tiče vlog, jih dobi banka po zelo nizki meri z ozirom na obrestno mero, ki jo dobi od svojih dolžnikov. V interesu obrtniškega stanu je, da se izvede čimprej znižanje obrestne mere za posojila pri zavodu, kar je možno tako, da se dosežejo prihranki pri odpisih.

In končno: ne razumemo, da se na vsakem obsevnem zboru govori, naj se ukine podružnica v Ljubljani. Kdaj bo vendar tega konec? Podružnica je rentabilna še bolj kot pa to izkazujejo podatki v poročilu. Upoštevati je treba namreč, da mora podružnica posebej plačati 5.5% obresti za one vsote, ki jih plasira preko ključa. Ključ je namreč izračunan tako, da se vzame, koliko je bilo podpisane kapitala v Sloveniji, potem v istem razmerju izračuna delež pri sodelovanju države in delež pri reeskontu Narodne banke. Po tem ključu bi imeli dobiti pri ljubljanski podružnici posojil samo 7.8 milj., imamo jih pa 8.16 milj. Za presežek pa računa centrala podružnicam 5.5% obresti. Ta znesek obsegi je znašal lani 188.000 Din (1932 pa 106.000 Din). Če to upoštevamo, potem je za to vsoto čisti dobiček ljubljanske podružnice višji in tako ne gre govoriti o ukinitvi »nerentabilne« podružnice. Sicer pa ni več daleč čas, ko bodo hranilne vloge iz Slovenije dosegle prav lepo višino, ki bo omogočala popolno samostojno financiranje. Sicer pa naj nam bo dovoljena končno še tale pripomba: Kaj pa takrat, ko smo imeli v Sloveniji manj posojil, ko bi jih morali dobiti po ključu? Zakaj pa takrat centrala ni nam plačevala obresti za presežke?

Ena sama velebanka v Avstriji

Z Dunaja poročajo sedaj, da je fuzija vseh treh avstrijskih velebank perfektna stvar. Tako bo Avstrija imela namesto nekdanjih štirih velebank samo eno. Sedanje stanje je samo rezultat dolgotrajne sanacije avstrijskega denarstva. Prvi je prišel na vrsto Bodenerreditanstalt, katerega je Greditanstalt prevzel 1. 1929, toda 1931 je prišlo do sanacije Creditanstalta samega in kasneje, spomladi 1933, so sledile Creditanstaltu sanacije ostalih dveh dunajskih velebank: Wiener Bankvereina in pa Niederösterreichische Escomptogesellschaft. Ker je vlada ob enem z Narodno banko že itak vedno udeležena pri vseh treh zavodih, je bilo naravno, da ni imelo smisla vzdrževati tri drage aparate, ko je eden zadostoval za potrebe male Avstrije.

Zato je po daljših pogajanjih prišlo do najnovejših sklepov. Na podlagi ponedeljkovih zaključkov Creditanstalt prevzame Bankverein. Delničarji slednjega dobe delnice Creditanstalta, ki zvišja svojo glavnico od 142 na 167 milj. šilingov. Teh 25 milj. novih delnic prevzame avstr. Narodna banka. Poleg tega prevzame Creditanstalt vse vloge Escomptegesellschaft in v isti višini tudi aktivne; gre približno za 70 milj. šilingov. Po združitvi bilanci za 1932 je imel Esc. ges. 45 milj. vlog in 326 milj. upnikov.

Escomptegesellschaft postane holdingdružba za industrijske delnice in se bo delila na industrijski oddelek ter električni oddelek z ozirom na velike interese, ki jih je prevzela od svoječasni fuziji z električnitno družbo. Stari delničarji Esc. ges. dobe na 259 delnic 1 novo delnico. Novi zavod se sedaj imenuje Avstrijska delniška družba za industrijski kredit.

Sredstva za nove delnice pri obeh zavodih bo dobila avstrijska Narodna banka z valorizacijo svojega zlatega in deviznega zaklada. To bo dalo okoli 20 milj. šilingov. Nadalje upajo ob nameravani izdaji novega kovanega denarja za državo napravili okoli 20 milj. šil. dobička.

Z vsem tem je v zvezi akcija avstrijske vlade, ki je bila tudi ob tej priliki napovedana, za znižanje obrestne mere. Predvsem hočejo obrestno mero v vsej državi čim bolj prilagoditi obrestni meri Narodne banke. Podrobnosti nove vladne akcije še niso znane.

Bilance in poslovna poročila

Obrtna banka, Ljubljana. V bilanci za 1933 so izkazane vloge s 6.6 (1932 7.04) milj., upniki so se znižali od 0.86 na 0.78 milj., dočim se je reeskont neznatno zmanjšal. Med aktivni izkazuje povečanje postavka lombard, pos. od 0.3 na 0.37 milj., nova je postavka nepremičnin z 0.19 milj. Pri skoraj enakem donosu so se zmanjšali stroški banke. Banka je izkazala v smislu davčnega zakona latentno rezervo 0.68 milj., kar je porabilo za odpise negotovih terjatev. Iz drugih sredstev pa je banka še odpisala 0.07 milj. negotovih terjatev. Čisti dobiček znaša 0.32 (1932 0.057) milj. Din.

Croatia, zavarovalna zadruga, Zagreb. Čisti dobiček 1933 v elementarni skupini 0.9 (0.66) v življenjski 0.12 (0.08) milj.; stanje zavarovanj: elementarnih 9.362.6 (9.491.9), življenjskih 306.15 (329.4) milj. Din.

kralj. Jugoslavije. Stalni padec vlog pri 20 največjih zasebnih bankah v državi je zanimiv, ker je velik del teh zavodov pod zaščito, med njimi 4 zagrebške velebanke itd. Pač pa so zabeležili poleg privilegiranih denarnih zavodov prirastek vlog tudi drugi zavodi. Ta dvig hranilnih vlog je sezonskega značaja, saj je znano, da prve mesece leta vloge vedno rastejo, kasneje pa otekajo zopet tuja sredstva. Če pogledamo splošno statistiko, je dvig vlog bil največ povzročen po privilegiranih denarnih zavodih. Prirastek od decembra na januar je pripisovati pripisanim obrestim in ni rezultat večjih vplačil vlog kot izplačil vlog. Iz teh podatkov se vidi, da udernega izboljšanja na denarnem trgu ni zabeležiti razen pri — privilegiranih denarnih zavodih.

Povečanje prometa. V prvih dveh mesecih je število na naših državnih železnikah natoženih vagonov naraslo na 193.000 (v prvih dveh mesecih lani je znašalo število natoženih vagonov 170.000). V pomorskem prometu je tonaža prispelih ladij narasla od 2.094.000 ton v prvih dveh mesecih lani na 2.177.000 ton. V državnih rečni plovbi pa beležimo od lani na letos v prvih dveh mesecih navedenja od 42 na 31 milj. kilometerskih ton.

Propaganda. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Belgradu je izdal dve posebni izdaji svojega glasnika in italijanskem odn. angleškem jeziku. Prva izdaja je prirejena za našo propagando na ravnokar odprtem milanskem sejmu, druga pa je namenjena za velesejem v Tel-Avivu v Palestini, kamor bi prišli v postev nekateri naši izvozni predmeti kot n. pr. les, živila, sadje itd.

Našem podjetniku se bo nudila prilika, da bo na veliki poučni reklamni razstavi, združeni z razstavo jugoslov. plakatov, ki bo prirejena v okviru letošnjega spomladanskega velesejma, presodil, ako in v koliko se poslužuje modernih propagandnih in reklamnih sredstev za uveljavljanje svojega podjetja in svojih izdelkov. Tu bo nazorno prikazano, kako se posamezna podjetja in izdelki uspešno uveljavljajo v drugih modernih trgovskih državah in v čem naši gospodarji zaostajajo na polju reklame za tujimi. Razstava bo trajala od 30. maja do 10. junija 1934.

Borza

Ljubljana, 24. aprila.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Amsterdama, Curiaha, Pariza, Prage in Trsta, narasla sta Bruselj in New York, dočim je London popustil, še bolj pa Berlin.

V zasebnem kliringu sta tako šiling kot funt narasla. *Austrijski šiling* v Ljubljani 9.33—9.45, v Zagrebu 9.47 zaklj. in v Belgradu 9.45. — *Grški bani* v Zagrebu 33.50 den., v Belgradu 32—33. — *Angleški funt* v Ljubljani 253.20—254.80, v Zagrebu 252.35—253.95 (253.75), v Belgradu 254 den. (254.25). — *Pezeta* v Ljubljani 6.40 denar.

Ljubljana. Amsterdam 2316.51—2327.87, Berlin 1335.60—1346.49, Bruselj 801.07—805.01, Curiah 1108.35—1113.85, London 174.30—175.90, New York 3368.83—3392.09, Pariz 225.88—227, Praga 142.23—143.09, Trst 290.46—292.86.

Promet na zagrebški borzi je znašal 61.028 Din. Curiah. Pariz 20.38, London 15.76, New York 306, Bruselj 72.28, Milan 26.26, Madrid 42.25, Amsterdam 209, Berlin 120.60, Dunaj 73.27 (priv. 57.10), Stockholm 81.25, Oslo 79.20, Kopenhagen 70.40, Praga 12.835, Varšava 58.335, Atene 2.92, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 8.44.

Vrednostni papirji

Tendencja je ostala v glavnem neizpremenjena in so se tečaji le malo izpremenili. Opaziti pa je popuščanje dolarskih papirjev. Promet je bil slab in je znašal na zagrebški borzi komaj 300 kom. vojne škode ter 2000 dolarjev 7% Blera.

Ljubljana. 7% inv. pos. 70—72, agrarji 37 den., vojna škoda 308 den., begl. obv. 54 den., 8% Bler. pos. 54.25—55.25, 7% Bler. pos. 52—52.50, 7% pos. DHB 65.50 den., Kranj ind. 250 bl.

Zagrebu. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71 d., agrarji 35.50 den., vojna škoda 307—308 (305, 307), 5. 304 den., 6% begl. obv. 53.87—54.50, 8% Bler. pos. 52.50 den., 7% Bler. pos. 50.50—51.50 (51). — Delnice: Priv. agr. banka 212—215, Osj. sladk. tov. 140—145, Impeks 50 den., Trboveljska 96 do 100 (20 po 100).

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—72 (71.50, 71.13), agrarji 37 den., vojna škoda 307.75 do 308.50 (308, 307), 4. 307—308 (307.50), 5. 306.50 den., 6% begl. obv. 54—54.25 (54), 8% Bler. pos. 55 bl., 7% Bler. pos. 51.25—51.75. — Delnice: Narodna banka 4080—4100 (4100), Priv. agr. banka 211—212 (215, 213).

Dunaj. Donav. sav. jadr. prior. 64.40, delnice 11.60, Länderbanka 15.25, Narodna banka 151.75, Sieg 14.40, Stewag 11.05, Alpine 11.40, Rima 24.50, Trboveljska 11.70.

Živila

Mariborski živinski sejem dne 24. aprila. Pri-ganih je bilo 14 konj, 14 bikov, 64 volov, 260 krav in 19 telet, skupaj 371 komadov. Povprečne cene: debeli voli 3—4.25, poldebili 2—2.40, plemenski 2—3.25, biki za klanje 3—3.50, klavne krave debele 2.50—3.50, plemenske 1.75—2.25, klabasarije 1.50—2, molznice 2—2.50, breje 2—2.50, mlada živila 3.25—3.75, teleta 4.50—5 Din za kg žive teže. Prodanih je bilo 207 komadov. — Mesne cene: volovski 1. 8—10, H. 6—8, meso od bikov, krav in telet 4—6, telečje 1. 8—12, H. 6—8, svinjsko 12—16 Din.

Dunajski prašičji sejem 24. aprila. Pripeljanih je bilo 16.807 pršutarjev in 2943 špeharjev, skupaj 19.850 glav, od tega iz Avstrije 14.634, iz inozemstva pa 5216. Cene so bile sledeče v šil. za 1 kg žive teže: špeharji 1. 1.30—1.35, stari 1.10—1.15, kmetski 1.20—1.32, križani 1.25—1.35, srednje težki 1.25—1.30, pršutarji 1—1.35. V začetku je bil živahen promet in so cene pršutarjev narasle za 2—3 groše, proti koncu pa so pršutarji še obdržali cene prejšnjega tedna. 1. madjarski veleposelstniki špeharji ter srednje težki so narasli v ceni za 5, ostali špeharji pa za 2—3 groše.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je ostal neizpremenjen, prav tako tudi cene. Pri pšenici pa se opaža živahnije poslovanje in več povpraševanja. Tako kupuje Privilegirana izvozna družba pšenico in koruzo za Bosno in Hercegovino, istočasno pa pšenico tudi za izvoz v Švico.

Iz Belgrada poročajo, da je naša vlada pokrenila na Dunaju korake, da bi tudi mi dobili povečani preferencial za pšenico, kakor ga je Avstrija dovolila Madjarski.

Doba lahke atletike

Najprimernejši čas za lahkoatletiko je pomlad. Z gozdnimi teki jo otvorimo, nato pa nadaljujemo z raznimi klubskimi, narodnimi ter mednarodnimi meetingi tako, da se zaključijo lahkoatletska sezona šele v pozni jeseni. Gozdni teki so prva preizkušnja moči lahkega atletika, gozdni teki so oni, ki dajo sportniku najširšo podlago za nadaljnje njegovo udejstvovanje v lahki atletiki. Zato se vsrjo prav po vsem svetu že v zgodnji pomladi in je menda ni nedelje ali praznika, ki bi minula brez gozdnega teka fantov ali deklet. Novega življenja prinesejo ti teki v lahko atletiko, ki pridobiva vedno večji krog prijateljev ne samo drugod, temveč tudi po naših krajih.

Letošnja sezona v lahki atletiki je tudi pri nas zelo bogata. Skoraj sleherni nedeljo bodo nastopali naši fantje in dekleta v tej panogi telesnih vaj. Poleg prireditelj klubskega značaja imamo razne dvomatche, državna prvenstva, nacionalne in internacionalne nastope. Pa tudi v inozemstvo pojdejo naši lahkoatleti. Program naših lahkoatletov je baš letos tako obširen kot še nobeno leto; in tudi priliko za napredek se jim nikoli ni nudila v toliki m. ri kot ravno letos. Kajti svoje moči ne bodo preizkušali samo s svojimi balkanskimi kolegi, temveč tudi z Romuni, Avstrijci, Čehoslovaki in Francozi se bodo udarili. Brez meetingov ni napredka, brez boja ni zmage. In čim boljši je nasprotnik, tem več prilike se nam nudi za napredek naše lahke atletike. In pri takih priklakah se neredkokrat odkrivajo mladi talenti, katerih z ozirom na predstoječo berlinsko olimpijado tako nujno potrebujemo.

Naj omenimo najvažnejše prireditelje letošnjega leta in sicer: 21. maja »Jutrova« propaganda stafelet; 26. in 27. maja prvenstvo Jugoslavije za moštva; 2. in 3. junija dvomatch Ljubljana-Graz v Graz-u; 10. junija nastop francoske lahkoatletske ekipe v Ljubljani; 30. junija do 1. julija prvenstvo Jugoslavije za poedince II. del; 14. in 15. julija dvomatch Primorje-Bukarešta v Bukarešti; 14. in 15. avgusta priredi Ilirija v Ljubljani mednarodni meeting; 1. in 2. septembra dvomatch Primorje-KAC (Celovec) in nastop čehoslovaške državne reprezentance v Ljubljani; 7. do 14. oktobra balkanske igre in 1. decembra tek zedinjenja v Ljubljani.

To bi bile najvažnejše prireditelje naših lahkoatletov v letošnji sezoni, poleg tega pa je še polno manjših meetingov, ki jih priredita Ilirija in Primorje tako, da si letos ne bomo mogli očitati, da delovanje v lahkoatletskem sportu ni bilo dovolj živahno. Tudi za naše lahkoatlete je to lep program, ki bo brez dvoma mnogo pripomogel, da se bo mogla slovenska lahka atletika v kvalitativnem in kvantitativnem pogledu dvigniti na ono višino, ki jo je že zdavnaj zaslužila. Da bo pa uspeh kolikor toliko popoln, pa je potrebno, da podpre strem-ljenje naših vrlih lahkoatletov tudi naša sportna javnost; kajti brez gledalcev — ali morda samo par desetini, kot smo jih bili doslej vajeni videti pri teh prireditvah — ne morejo uspevati nobene sportne prireditve in tudi lahka atletika ne. In čeprav izvajamo finančno stran, ki je doslej tudi zelo ovirala napredek naše lahke atletike, ne morejo lahkoatletske prireditelje uspevati; kajti atleti hočejo sadove dolgotrajnega in trdega dela pokazati pred široko sportno javnostjo, ki naj izreče potem tudi svojo besedo. Zato danes ponovno opozarjamo vse prijatelje sporta in ljubitelje lepih telesnih vaj še prav posebej na izredno bogat program naših lahkoatletov, ki so nam ga pripravili za letošnje leto. Naj ne bo nikogar med nami, ki si ne bi ogledal vsaj najvažnejših nastopov naših fantov in deklet in jim dal na ta način novega poguma za nadaljnje njihovo delo; kajti te čaka še težka naloga, namreč: berlinska olimpijada.

Hermes: Ilirija

Višek nogometne sezone v boju za naslov podzv. prvaka bo nedeljsko srečanje med Hermesom in Ilirijo. Po vstopu Primorja v nacionalno ligo je prevzel Hermes vlogo lokalnega rivala Ilirije. Nedeljsko srečanje bo torej nekak lokalni »Derbi« za katerega vlada že danes veliko zanimanje.

Prepričani smo, da bo radi tega privabilo to srečanje rekordno število ljubljanskega sport. občinstva. Pa saj tudi gre za srečanje dveh nasprotnikov, od katerih eden je znan, da je vzgajal klasičen nogomet, drugi pa ima največjo tradicijo za sportno gibanje med nami. Nedeljsko srečanje bo brez dvoma eno najinteresantnejših in najnapetjših nogometnih borb zadnjega časa v Ljubljani.

★

Domžale: Disk 3:1 (3:1). V nedeljo je bilo v Domžalah prvenstveno srečanje med lokalnima rivaloma Diskom in Domžalami, v kateri je Disk po enakovredni igri prepustil zmago Domžalam. Srečanje med obema domžalskima kluboma prinese vedno živahno in napeto igro, pri kateri navadno odloči zmago sreča in trenutno razpoloženje. Rezultat je skoro vedno izražen samo z razliko enega gola. Vzpričo zadnjih rezultatov je vladalo za pomladansko prvenstveno srečanje veliko zanimanje, ki je privabilo k tekmici do 600 ljudi. Vodilni gol je dosegel Disk, vendar pa so Domžale zaradi napak Diskove obrambe dosegle v 10 minutah tri zaporedne gole in postavile že v prvem polčasu končni rezultat 3:1. Igra je bila v prvem polčasu izravnana, v drugem pa je bil Disk zelo v majhni premoči, vendar pa je imel napad v streljanju veliko smolo. Zastreljal je celo dve enajstmetrovki, ki bi mu prinesli izenačenje. Neodločen rezultat bi se najbolj odgovarjal poteku igre, vendar pa s tem nečemo trditi, da zmaga Domžal ni bila zaslužena. Vse tri zadnje tekme so nam pokazale, da igra Diskov napad premalo odločno in polaga preveč važnosti na kombinacijo in premalo na streljanje. Tudi obramba je igrala premešno in je morala zato pospraviti kar tri zaporedne gole. V splošnem je bila igra živahna in zelo lepa brez grobih faulov. Šele proti koncu po obeh zastreljenih enajstmetrovkah je postala manj zanimiva. Sodil je dobro in objektivno G. Dolinar. V predtekmi je rezerva Diska zmagala nad rezervo Domžal z rezultatom 1:0.

Avtomobilski in motociklistična dirka v Zagrebu. Avtomobilski klub obvešča, da se vrši dne 29. aprila tl. ob priliki otvoritve zagrebskega velesejma prva letošnja avtomobilski in motociklistična dirka na 1 km, ki jo priredita zagrebška Sekcija Avtokluba in L. Hrvatski Motoklub. Prijave se sprejemajo do 27. t. m. do 18. ure. Podrobnosti se poizvejo v ljubljanski Sekciji Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije, Kongresni trg 1-1.

Italijanski nogometaši zopet v Jugoslaviji. Po poročilih zagrebških listov so uspela pogajanja med ZNP in FC Roma iz Rima, ki bo igrala v Zagrebu in v Belgradu. Tudi italijanska nogometna zveza je pristala na te tekme. Tako bodo po daljšem času zopet igrali italijanski nogometaši na naših tleh. Tekma bo 6. maja v Zagrebu.

LTPP — službeno. Danes ob 18.30 seja upravnega odbora v posebni sobi restavracije Emona. Naproša se G. Ciglar, da pride sigurno.

LTPP — službeno. Navzoči: gg. dr. Bajec, Jekra, Grünfeld, Zelenjak, Nagy E., Nemeš, Horvat, Zornada, Nagy V., Lukič. — Klubi se zadajkrat opozarjajo, da nabavijo legitimacije za vse verifikirane igralce in izdatke, komad 3 Din in 1 sliko. — Popravljajo se verifikacije, objavljene v zadnjih službenih objavah, na protest SK Ilirije in ZSK Hermes, da se čita s pravom nastopa takoj: Cvenkel Slavica in Marjan, Seagnetti Drago, Uršič Milan, Jelašić Boris, Siska Jože, vsi Ilirija; Medvešek Vilj, Marinko Maks, Dekleva Milan, Paterle Anica, Glavnik Pavla, vsi Hermes. — Verifikirajo se s pravom nastopa 26. aprila tl. Turner Franc, Skapin Leon, Požarnik Vlado, Demonte Peter, Kurik Viktor, vsi Slavija, Ljubljana. — Prvenstvo Dravske banovine se vrši točno po poslanih razporedih v dvorani Delavske zbornice.

★

Carnera in Baer se bosta borila 14. junija v New Yorku. Bokser težke kategorije Primo Carnera bo 14. junija branil v New Yorku v areni Madison Square Garden svoj naslov proti Maksu Baeru.

Evropski team bokserjev za Ameriko. Glavni tajnik mednarodne boksaarske zveze Kankovsky je sestavil evropske team, ki naj bi zastopal evropske barve v Ameriki proti tamkajšnjim bokserjem. Sestavljen je omenjeni team na podlagi zadnjih tekem, ki so se vršile pred kratkim v Budimpešti; sicer ne povsem točno po plasmaju, temveč po pokazanih zmagovalnih. Evropsko moštvo bodo tvorili naslednji bokserji: *mušja teža*: Kubinyi (Madjarska), namestnik Palmer (Anglija); *bantam*: Sergio (Italija), namestnik Cedeberg (Švedska); *peresna*: Kastner (Nemčija), namestnik Frigyes (Madjarska); *welter*: Faschini (Italija), namestnik Schmidt (Nemčija); *lahka*: McCleave (Anglija), namestnik Ruisland (Norveška); *srednja*: Szigeli (Madjarska), namestnik Majcherczycki (Poljska); *srednje težka*: Brennan (Anglija), namestnik Zehelmayer (Avstrija); *težka*: Baerlund (Finska), namestnik Runge (Nemčija).

Taris je bil premagan na 100 m. Madjarski plavalec, ki se nahajajo na turneji, so se ustavili tudi v Parizu. Največje zanimanje je vladalo za nastop med francoskim rekorderjem Tarisom in madjarskim plavcem Szekelyem. Nastopila sta v 100 m prostem plavanju. Szekely je zmagal s časom 1:00.1 pred Tarisom, ki je rabil za omenjeno progo 1:01.

Olimpijska himna. Ker so vse priprave za olimpijado leta 1936 v polnem teku in ker bo — kakor izgleda — vse najbolje pripravljeno, seveda ne sme manjkati himne. Olimpijsko himno bo komponiral Richard Strauss. Nemški olimpijski odbor je razpisal 1000 mark nagrade za najboljšo besedilo himne, ker hoče dobiti res nekaj dobrega.

Šahovski turnir

V sredo zvečer je bilo odigrano tretje kolo, ki je prineslo važne odločitve. V partiji Longer-Sorli je Sorli žrtvoval v otvoritvi pešca in prišel v tako prednost, da je bila partija pozicijsko za Longerja že izgubljena. Longer pa se je v težkem položaju dobro branil in s taktičnimi potezami skušal znebiti se nasprotnikovega pritiska, kar se mu je tudi posrečilo, ker Sorli ni nadaljeval dovolj energično. Kljub temu je pa Sorli z damo proti dvema stolpom imel še izgled, toda si je z grobo napako vse pokvaril, naka je Longer s precizno igro odločil partijo v svojo korist. S tem je Longer zmagal trikrat zaporedoma in vodi s tremi točkami. — Ciril Vidmar je igral proti Tavčarju zelo riskantno, kar je Tavčar dobro izkoristil in z močnim napadom na razgaljenega Vidmarjevega kralja zmagal. Kranje je igral kot črni proti Mareku otvoritev zelo originalno in dosegel dobro pozicijo. Pozneje pa je preveč forsiral in pokvaril pozicijo, v kateri bi z lahkoto dosegel remis. Marek je v končnici partijo dobil. — Zelo moderno otvoritev sta igrala Gabrovšek in Cibic. Gabrovšek je prišel v prednost in s solidno igro dosegel dobljeno pozicijo. Nazadnje je imel kvaliteto in se par pešev več, naka se je Cibic kmalu vdal. — Partiji Sikošek-Furlani in Milan Vidmar-Preinfalk sta bili prekinjeni. Furlani je igral proti Sikošku zelo riskantno in oba igralca sta prišla v zapleteni poziciji v hudo časovno stisko. Furlani je ponudil v največji časovni stiski remis, kar pa je Sikošek, ki je tudi imel samo še par sekund časa, odklonil in z grobo napako izgubil figuro. Partija je za Furlanija dobljena. Preinfalk je proti Milanu Vidmarju sprejel damski gambit in partija je bila ves čas zelo blizu remija. V prekinjeni poziciji ima Vidmar majhno prednost, kar pa najbrž ne bo zadostovalo za zmago. Po tretjem kolu vodi Longer s tremi točkami; sledi mu Furlani in Sikošek 2, Marek in Tavčar 1 in pol. Četrto kolo se bo igralo v sredo zvečer. Igrali bodo sledeči pari: Cibic-Tavčar, Preinfalk-Ciril Vidmar, Kranje-Milan Vidmar, Furlani-Marek, Sorli-Sikošek in Gabrovšek-Longer.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 25. aprila: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 12.00 Cas, plošče 18.00 Komorna glasba, Radijski kvintet 18.20 O verstvih (Frane Torščak) 19.00 Radijski orkester 19.30 Iz jugoslovanske književnosti (Podbevšek) 20.00 Prens oper »Carmen« iz ljubljanske opere. V odmoru: Cas in poročila.

Četrtek, 26. aprila: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 12.00 Cas, plošče 18.00 Glasba (dr. Božo Škerlj), 18.20 Srbo-hrvatska (dr. Rupel), 19. Plošče po želji, 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezeji), 20. Prens iz Belgrada 22. Cas, poročila, lahka glasba.

Drugi programi:

SREDA, 25. aprila, Belgrad: 19.00 Klav. konc. 20.00 Ljubljana — Zagreb: 20.00 Ljubljana — Dunaj: 17.20 Sodobna avstr. gl. 19.25 Vol. godba 20.30 Prva vijolica 21.30 Koncert na orglah — Budimpešta: 18.45 Vok. konc. 19.45 Prens iz Glasb. akademije — Milan-Trst: 17.10 Vok. konc. 20.45 Komedija — Rim: 21.00 Operni pres. — Praga: 20.05 Simf. konc. — Varšava: 20.00 Lahka glasba.

UMIVAJTE **ZOBE** KAKOR UMIVATE **ROKE!****MILO ZA ZOBE**

JE EKONOMIČNO, KER TRAJA MNOGO DALJE KAKOR KATERA DRUGA ZOBNA PASTA

Poizkusite!

POIZKUSNA ŠKATLA

3-
DIN

*Vprašajte
svojega soproga
zakaj*

Ali je
resnica?

Ali lahko moški presodi na prvi pogled? Ali sta lepa koža in dražestna polt v resnici sposobni, da na prvi pogled vzbudita spoštovanje in ljubezen?

Zena ne sme staviti na kocko svojih izgledov na srečen zakon, ko vendar lahko lepoto svoje polti in svoje kože tako hitro in lahko podvoji z uporabo nove bele kreme Tokalon (brez masti). Ta krema vsebuje preparirano smetano in oljčno olje. Krema Tokalon hrani, beli in napenja kožo, zožuje razširjene znojnice ter odpravlja zajedalce in gube. V treh dneh napravi kožo nepopisljivo lepo. Poizkusite to novo kremo Tokalon in motrite na sebi učinke njenega delovanja. Ničesar tako ne razveseli soproga kakor polt, ki je čista in nežna kot cvet.

Poizvedovanje

»Ali mi lahko poveste, kaj je to: luna ali sonce?«
»Sment, nisem tu doma!«

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglesi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petlinna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe isčejo**Dekle**

srednjih let, večša vseh gospodinskih in vrtnih del išče stalno službo s 1. majem pri manjši družini. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 4528. (a)

Mesarski pomočnik

mlad, dober prekačevalac in sekač, išče službo. Ponudbe na upr. »Slov.« pod št. 4632. (a)

Službodobe**Barvarja**

vajenega barvarja nogavic in preje takoj sprejme tovarna Vidmar Ljubljana, Pred škofijo 19. (b)

Čuvaj

za lov in ribolov, samo popolnoma zanesljiv, tizen, strog in priden, star okrog 35 let, se išče. Plača mesečno 500 Din, stanovanje in posebne nagrade. Ponudbe na Aloja Company d. z o. z., Ljubljana. (b)

Zasluzek**Visokošolka-filozofka**

dobi takoj lahek zaslužek s prepisovanjem skript. Ponudbe (naslov in studij) je poslati na Werner Silvo, stud. fil., univerza, Ljubljana. (z)

Denar**Hranilne knjižice**

in prepise prvovrstnih tukajšnjih denarnih zavodov jemljemo do preklica zopet v račun. A. & E. Skaberne, Ljubljana. (r)

200.000 Din posojila

išče veliko podjetje v Sloveniji s primernimi obrestmi in vknjižbo na prvo mesto. Ceni. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Plodonosno podjetje« št. 4633. (d)

3000 Din posojila

iščem za povečanje starinarske obrti proti sigurnemu jamstvu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4651. (d)

Stanovanja**ODDAJO:****Stanovanje**

soba, kuhinja in pritlikline - takoj oddam. Ciglarjeva 37, Moste.. (č)

Trisobno stanovanje

komfortno, s kopalnico in drugimi pritliklinami, oddam 1. junija ali pozneje v Udmatu, Ciglarjeva 18. (p)

Za avgust t. l. se oddajo

pritliklini poslovni prostori in stanovanje pripravi za pisarne - zdravnika ev. prodajalne v Ljubljani Kr. Petra trg 3, kjer se poizve natančneje. (č)

Dvosobno stanovanje

solnčno, s pritliklinami, oddam v Mostah. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4629. (č)

Dve veliki sobi

opremljeni, oddam na Mestnem trgu, II. nadst. Pojasnila pri tvrdki Skaberne. (s)

Vnajem**ODDAJO:****Trgovski lokal**

se odda v najem ali na račun proti gotovini. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »1. julij« št. 4487. (n)

Izložba

velika in svetla, v centru mesta, se odda s 1. majem v najem. Pojasnila v Gajevi ul. 5/I, soba 128. (n)

Ugodna prilika

Vinsko klet in kuhinjo, na prometnem kraju, oddam na račun. Pismene ponudbe na upr. »Slov.« pod »Kavcija« 4628. (n)

Gostilno

dam v najem ženski srednjih let. Potrebno je nekaj denarja. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 4631. (n)

Lokal

v centru mesta, z velikim izloženim oknom - se odda s 1. majem v najem. Pojasnila v Gajevi 5/I, soba 128. (n)

Posestva**Več stavbnih parcel**

na Selu prodam. Prevzamem tudi vločne knjižice naših denarnih zavodov. Josip Oražem, Moste pri Ljubljani. (p)

Posestvo

v Spodnjem Velovlaku pri Ptuj, obstoječe iz stanovanjske hiše z dvema stanovanjema, gospodarskega poslopja, 14 orolov posestva, napredaj. (Eventuelno se odda tudi manj orolov pri hiši.) Razen tega se prodajo tudi posamezne parcele, kakor njive, travniki in gozdovi. — Pojasnila daje Brenčič Alojz, Ptuj. (p)

Več stavbnih parcel

v zelo ugodni legi v Sp. Šiški med Celovško cesto in Gorenjskim kolodvorom - napredaj. Poizve se v pisarni Dr. F. Luckmanna, Ljubljana, Gradišče 4-1. (p)

Hiša

v trgu na Notranjskem, z železno trgovino z mešanim blagom, zelo pripravnost za vinski trgovino, po ugodni ceni napredaj eventuelno se zamenja za hišo v bližini mesta Zagreb, Celje, Maribor. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sigurna bodočnost« št. 4486. (p)

Glasba**Pianino**

malo rabljen, svetovnoznane znamke (Höfzli) - napredaj. Ugodna cena. »Muzika«, Sv. Petra cesta 40. (g)

Pianino

črn, dobro ohranjen, po primerni ceni - kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4652. (g)

Kupimo**Motor**

na sesalni plin, malo rabljen, 80-100 HP, ter polnojarmenik - dvojni, v dobrem stanju, kupimo. Ponudbe na upravo »Sl.« pod št. 4603. (k)

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina. (k)

Siri

Potrebujem večjo množico sortiranega sira od domačih siraren. Interesenti naj pošljejo boljše kvalitete vzorce z najnižjimi ponudbami na naslov: Vider M., trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 55. (k)

Rabljena godala

dva rogora (Waldhorn), klarineta b in c, pozavono, trompeto, čelo, flauto, kupimo. Pevsko društvo Sneberje pri Ljubljani. (k)

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal a! motorja bi znebil se rad. — Kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inzerat

Zelo poceni

se oblečete pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (k)

Opeko vseh vrst

kupite po nizki ceni v pekarni Jerko - Črnuče. (k)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon št. 2951

VINA

vseh vrst kupite najugodnejše pri Centralni vinarni v Ljubljani. (l)

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam. (l)

Kako se o' stranjujejo kurja očesa in omehčajo žulji?

Mnenje dr. L. CATRINA

Mala koničasta korenina kurjega očesa pritiska na občutljive živce ter Vam tako povzroča grozne bolečine. Zaman tratite čas, ko režete z britvijo vrh kurjega očesa, ali pa ga žgete z ostrimi tekočinami in oblagate z ublažujočimi obkladki. Rezanje kurjega očesa je vedno nevarno. Vedno ste v nevarnosti zastrupljenja krvi in celo tetanusa. Da se za vedno rešite neznosnih kurjih oči, pomozite noge v vročo vodo, v kateri ste raztopili toliko Saltrat Rodella, da je dobila videz mleka. Ta zdravilna kisikova voda razkrajajo lojate in mastne snovi ter omehča trde in žuljave plasti kože. Ta kopeli omehča kurja očesa v toliki meri, da jih lahko takoj in brez bolečin odstranite s prsti s korenino vred. Žulje pa ostružite s topim delom noža Saltratova kopeli odpravlja vse bolečine in boleča vnetja nog. Kurja očesa prenehajo zbadati, brazgotine pa zacelijo. Saltrat Rodell je sredstvo, ki poživlja obtok krvi, krepi sklepe in vrača zdravje bolnim nogam. Saltrat Rodell se prodaja v vseh apotekah, drogerijah in parfumerijah.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah - za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ul. in Stari trg

Lep zapravljiček

napredaj. Strelška ulica št. 33. (l)

Udomačen srnjak

star 2 leti, napredaj. — Perčič, Povlje, p. Golnik. (l)

Moško kolo

prvovrstne znamke, z originalno torpedo - poceni napredaj. Dvorakova ulica 3, prvo nadstropje - levo. (l)

Najcenejša kurjava

so suhi bukovi kratko rezani odpadki od žage Dostavlja tudi na dom. Ivan Šiška, tovarna parket, Metelkova ulica 4. Telefon št. 2244. (l)

Inserirajte

v

,Slovencu'!

Ludvik Ganghofer:

72

Samostanski lovec

»Dobro, Hajmo, po tega bova šla, ko bo ruka... Gospod Henrik je premolknil. »Ko bo ruka? A tako - pozabil sem. Pravo rukanje pričena šele okoli svetega Pelagija - in že teden prej je Mihelovo. Škoda! Škoda!«

Hajma je streslo, kakor da bi ga kdo udaril na prsi.

»Toda zdaj pojdi, Hajmo, skuhaj si večerjo in leži spat! Jutri moraš zarana spet biti na nogah.« Hajmo je pogoltnil nekaj hrupavih besed za pozdrav in se obrnil proti lovski koči.

»Ne tja,« mu je zaklical gospod Henrik, »v tvoji koči spi dekle. Zadovoljiti se moraš za danes s podstrešjem pri meni; notri na ognjišču je vse, kar potrebuješ za večerjo.«

Hajmo je stopil v gospodnjo koč, podpihal ugašajoči ogenj in si začel pripravljati jed. Samo zato, ker je rekel gospod Henrik: Skuhaj si večerjo. Še preden je bil z večerjo gotov, sta prišla oba gospoda za njim. Prošt je odšel v svojo izbico, pater Dezert pa je obstal s prekrižanimi rokama in se s svojimi tihimi, toplimi očmi nepremično zadrževal na Hajmu. Lovcu je postalo pod tem zvedavim pogledom čudno soparno, mrzel pod tem je stopil na čelo - toda delal se je, kakor da bi ne opazil patra, počenil s ponovo v kot in siloma požiral grizljaj za grizljajem. Opoldne mu je bolj dišalo! Globoko je šel po sapo in skočil kvišku. Ko je hotel zlesti gori po lestvi, je stopil pater Dezert k njemu, mu ponudil roko in smehljaje se rekel: »Lahko noč, Hajmo!«

»Lahko noč, gospod!« je zamomljal lovec; ponujeno roko je prezl. Zgoraj se je vrgele na seno

ter zagrebel obraz v dlani in seno, da bi zadušil ihtenje.

Ko se je pomiril, je še čul spodaj govoriti oba gospoda med sabo. Potem je vse utihnilo.

Zjutraj je Hajmo odšel že na vse zgodaj z doma. S svojim odhodom pa je bil to jutro tako hitro gotov kakor še nikoli. Ko se je pokazalo solnce izza gorskih vrhov, je bil že spet na poti domov. Od Križevja je zagledal koč; bili sta zaprti. Začel je oprezovati po dolinah, ki jih je sekala steza. Prav ob gozdu je videl odhajati gospoda z Gitko proti planinam; zginili so med drevjem in se prikazali spet na planini. Iz planšarske kočee jim je prišlo neko dekle nasproti. Biti je morala pač Cenca. Nekaj časa so stali vsi skupaj. Potem so odšli proti koči in kljub veliki oddaljenosti je Hajmo sodel, da sta gospoda Gitko vodila in podpirala.

»O ti moj ljubi Bog!« se je ustrašil. »Pa ne, da bi kaj zbolela!« In je planil čez drn in strn doli po dragi.

Ko je uro pozneje prišel na planino, mu je iz kočee prišlo s obokanimi očmi nasproti tuje dekle.

Zastrmel je vanjo. »Ali sta gospoda že spet odšla?«

»Kdaj že!«

»Kje je pa planšarka?«

»Jaz sem sama! Ali še ne veš, kaj se je zgodilo?« Jokaje mu je povedala.

Hajmu so klecnila kolena in bled se je sesedel na klop.

»Včeraj opoldne so našli revico. In Jurčeta tudi ni. Že ves dan ga iščejo.«

»Kje?« je zaječal Hajmo.

»Doli pri hudourniku.«

Hajmo je skočil kvišku: solze so ga posilile, ko je odhitel, da bi pomagal iskati še on sam.

29.

Prišla je jesen. Bukve so se osipale in v hladnih nočeh so že pomalem rukali jeleni.

In spet se je zbudilo jutro na jezeru. Siva, težka megla je pritiskala na vodo in valovila okoli šentjernejske samotarne. Videl si komaj dvajset korakov predse. Samotarniška kapelica je bila odprta in znotraj je v somraku blede luči stal pri oltarju oče Evzebij. Na stopnicah je klečal Wolfrat. Ko je vstal, se je pokrižal z levo roko; desna, ki je tičala v rokavu kakor suha palica, je počivala v usnjati zanki.

Molče sta stopila na prosto in krenila proti obrežju.

»Poglej, Wolfe, čoln že čaka,« je rekel oče Evzebij in položil roko solarju na ramo. »In zdaj glej, da prideš varno domov. In mislim - pameten bodi, pa se ne spuščaj več v take stvari!«

Wolfrat je odkimal in poiskal patrovno roko. Solze so ga obile. »Bog povrni za vse, Bog povrni tisočkrat...« Tako je ječal venomer ter stiskal in mečkal pri tem patrovno roko, kakor da bi bila oreh, ki ga mora streti.

»Ali ne boš nehal!« je zaječal oče Evzebij in si oprostil rdeče podplute prste. »Ta človek stiska z eno roko bolj ko drugi z obema. Toda, zdaj pojdi že - ali pa še nimaš zadosti pet mesecev, ki si jih prebil tu? Pojdi, Wolfrat, pojdi! Ko bo zapadel sneg, pridem tudi jaz v samostan, in potem bom že pogledal, kako ti bo doma!« Potisnil je solarja v čoln, kjer je že držal hlapec pripravljeno veslo.

Wolfrat ni mogel govoriti, samo kimal je in mahal z roko. Sunek čolna ga je vrgele na sedež. Še nekaj zamahov z veslom in samotarna se je potopila v meglo. Wolfrat si je obrisal oči in izgubljeno zastrmel v sivi pajčolan, ki ga je obdajal, njega in temno usodo, ki ji jadra nasproti.

Žejalo ga je po ženi in otroku. Toda, kako bi se smel veseliti, ko ga čaka še najhujše. Z ljubim Bogom sta morda že prišla na čisto; toda svoje še mora povedati valpet. In če prestopi kazen, kako naj potem dela za ženo in otroka s svojo ohromelo roko? S solarno je konec; tam potrebujejo ljudi, ki imajo vse in zdrave ude. S kmečkim delom tudi ni nič; še manj, da bi drvaril ali splavaril. Morda pa bi se našlo kaj v jami? Na kopanje seveda ne more računati; toda za prevažanje bi bil še kar dober. Tako težko bi nihče ne naložil hunta, da ga on ne bi spravil z mesta. Vozač torej!

Globoko je vzdihnil in se z drhtečo roko pogladil po suhi roki.

Tedaj je začutil hladen veter v zatilniku; jezero se je začelo kodrati in megla se je zganila. Kakor v boju med sabo so valovile sive gmote sem in tja, se vrtinčile in naglo prelivala nad vodo, se trgale, pokazale za trenutek košček sinjega neba ali od solnca obžarjeni gorski vrh, se spet zgrijale in se kopasto prelivala. Toda siva koprena se je tanjšala čimdalje bolj; kmalu se je videla samo še kot sinjast vzduh, skozi katerega je že pronical solnčni soj na vodo - zdaj se je megla razdelila in zazijala čez vse jezero, se ulegala e prelivačih se gubah na obeh bregovih čez strm gozd in plavala počasi v vis, brez sledu se gubeč v žarečem solncu.

Kako prelepo jutro! Solzan je gledal Wolfrat vso to pisano jesensko krasoto okoli sebe: temno-moder nebo, visoke apnenčeve stene beloblaščeče, iglasti gozdovi sočno zeleni, vse listje tako ognjenorumen in rdeče, ko da bi vsaka bukev in vsak javor jarko gorela - in čez širno jezero, na vseh malih beželih valovih se je odražalo solnce v tisoč mamečih lučkah.

(Dalje.)